

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

17 Μαΐου 2023

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 3281

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 45820

Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, διαδικασία ελέγχου δημοσίων συμβάσεων και διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων των δικαιούχων πράξεων των Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Το άρθρο 90 του π.δ. 63/2005 «Κώδικας νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019.

2. Τον ν. 4914/2022 (Α' 61) σχετικά με τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 και άλλες διατάξεις, όπως κάθε φορά ισχύει, και ειδικότερα την παρ. 7 του άρθρου 36, το άρθρο 38 και τις παρ. 1 και παρ. 8 του άρθρου 40 καθώς και τις παρ. 16, 17 και 20 του άρθρου 63.

3. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση Οδηγίας 2011/85/ΕΕ)-Δημόσιο Λογιστικό» (Α' 143).

4. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων.

5. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (INTERREG) ο οποίος υποστηρίζει-

ται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης (Κανονισμός INTERREG).

6. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής.

7. Τον «Δημοσιονομικό Κανονισμό», ήτοι τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) υπ' αρ. 1296/2013, (ΕΕ) υπ' αρ. 1301/2013, (ΕΕ) υπ' αρ. 1303/2013, (ΕΕ) υπ' αρ. 1304/2013, (ΕΕ) υπ' αρ. 1309/2013, (ΕΕ) υπ' αρ. 1316/2013, (ΕΕ) υπ' αρ. 223/2014, (ΕΕ) υπ' αρ. 283/2014 και της απόφασης υπ' αρ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) υπ' αρ. 966/2012.

8. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/1529 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, για τη θέσπιση Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ) (ΕΕ L 330 της 20.9.2021, σ. 1-26).

9. Τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2021/2236 της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τους ειδικούς κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1529 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ).

10. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 2021/947 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας - Παγκόσμια Ευρώπη, για την τροποποίηση και κατάργηση της υπό στοιχεία 466/2014/ΕΕ απόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1601 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 480/2009 του Συμβουλίου (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ).

11. Την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/75 της Επιτροπής της 17ης Ιανουαρίου 2022 για τον καθορισμό

του καταλόγου περιοχών του προγράμματος Interreg που θα λάβουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης της Ένωσης, κατανομημένων ανά σκέλος και ανά πρόγραμμα Interreg στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2022) 109].

12. Την εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2022/74 της Επιτροπής της 17ης Ιανουαρίου 2022 για τον καθορισμό του καταλόγου των προγραμμάτων Interreg και την αναφορά του συνολικού ποσού της συνολικής στήριξης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από κάθε μηχανισμό εξωτερικής χρηματοδότησης της Ένωσης για κάθε πρόγραμμα, καθώς και του καταλόγου των ποσών που μεταφέρονται μεταξύ σκελών στο πλαίσιο του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» για την περίοδο 2021 έως 2027 [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2022) 131].

13. Τα εγκεκριμένα από την ΕΕ προγράμματα συνεργασίας α) (Interreg VI-A) Ελλάδα - Βουλγαρία, β) (Interreg VI-A) Ελλάδα-Ιταλία, γ) (Interreg VI- A) Ελλάδα-Κύπρος, δ) (Interreg VI-A) IPA III CBC Ελλάδα-Αλβανία, ε) (Interreg VI-A) IPA III CBC Ελλάδα - Βόρεια Μακεδονία και στ) (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED), ζ) (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian, η) (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED, θ) (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin, ι) (Interreg VI-C) Interreg Europe, ια) (Interreg VI-C) Interact ιβ) ESPON, ιγ) URBACT.

14. Το π.δ. 5/2022 «Οργανισμός Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Α' 15).

15. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

16. Το π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121, όπως διορθώθηκε στο Α'126).

17. Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2).

18. Την υπ' αρ. 51875/07.05.2021 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ιωάννη Τσακίρη» (Β' 1867).

19. Την υπ' αρ. 3411/2023 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σκοπός αρμοδιότητες και εσωτερική διάρθρωση της "Ειδικής Υπηρεσίας Interreg 2021-2027" του άρθρου 9 και της παρ. 8 του άρθρου 65 του ν. 4914/2022 και των Κοινών Γραμματειών των Προγραμμάτων Interreg του άρθρου 11 του ίδιου νόμου και κατάργηση των: α) υπό στοιχεία 109283/ΕΥΘΥ 1012/23.10.2015 (Β' 2362) απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και β) υπό στοιχεία 300539/ΥΔ/1605/14.4.2016 (Β' 1453) κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (Β' 183), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αρ. 15292/17-2-2023 όμοια απόφαση» (Β' 937).

20. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται πρόσθετη δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Με την παρούσα απόφαση προσδιορίζονται οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων για τους δικαιούχους που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα και χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα INTERREG και συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) σύμφωνα με τον Κανονισμό 2021/1059 (εφεξής Κανονισμός Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας ή Κανονισμός INTERREG), καθώς και από τον μηχανισμό προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ) και τον μηχανισμό γειτονίας, ανάπτυξης και διεθνούς συνεργασίας (ΜΓΑΔΣ) (από κοινού αναφερόμενοι ως «μηχανισμοί εξωτερικής χρηματοδότησης της Ένωσης»).

2. Προσδιορίζονται επίσης οι λεπτομέρειες που αφορούν στον έλεγχο νομιμότητας των δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών, προμηθειών και έργων που ανατίθενται από δικαιούχοι που εδρεύουν στην Ελλάδα και υλοποιούν πράξεις στο πλαίσιο των προγραμμάτων α) (Interreg VI-A) Ελλάδα - Βουλγαρία, β) (Interreg VI-A) Ελλάδα-Ιταλία, γ) (Interreg VI- A) Ελλάδα-Κύπρος, δ) (Interreg VI- A) IPA III CBC Ελλάδα-Αλβανία, ε) (Interreg VI-A) IPA III CBC Ελλάδα - Βόρεια Μακεδονία.

3. Κατόπιν εισήγησης της Ειδικής Υπηρεσίας INTERREG 2021-2027 και σχετικής απόφασης από την Επιτροπή Παρακολούθησης κάθε προγράμματος, δύναται να εξειδικεύονται οι εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας στις προσκλήσεις, ανάλογα με το είδος και τον τύπο των δράσεων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν, τον τρόπο υλοποίησης, τον διαθέσιμο προϋπολογισμό της πρόσκλησης και τους στόχους του Προγράμματος που επιδιώκονται.

4. Θεσπίζεται επίσης η δυνατότητα άσκησης ένστασης, το όργανο προς το οποίο αυτή θα ασκηθεί, καθώς και η προθεσμία άσκησης της από τους δυνητικούς επικεφαλής δικαιούχους που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης προτάσεων, στο πλαίσιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για τη χρηματοδότησή τους από τα Προγράμματα INTERREG κατά της απόφασης της οικείας Επιτροπής Παρακολούθησης σχετικά με την επιλογή πράξεων.

5. Η Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027 διαθέτει και ασκεί τις κατ' άρθρο 10 ν. 4914/2022 Αρμοδιότητες Διαχειριστικής Αρχής Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027.

6. Η Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Σχεδιασμού της Αξιολόγησης και της Εφαρμογής (ΕΥΣΣΑΕ) εκπροσωπεί την Ελλάδα στα Προγράμματα Συνεργασίας «ESPON» και «URBACT».

7. Δυνάμει του άρθρου 14 του ν. 4914/2022 η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» αναλαμβάνει τις λογιστικές διαδικασίες του άρθρου 47 του Κανονισμού INTERREG, καθώς επίσης και τις πληρωμές που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και, κατά γενικό κανόνα, τις πληρωμές που καταβάλλονται στον επικεφαλής εταίρο σύμφωνα με το στοιχείο β' της παρ. 1 του άρθρου 74 του Κανονισμού Κοινών Διατάξεων.

8. Επιμέρους ή/και πιο εξειδικευμένες ρυθμίσεις είναι δυνατό να προβλέπονται στους σχετικούς Οδηγούς

Υλοποίησης Προγραμμάτων/Πράξεων που εγκρίνει η οικεία Επιτροπή Παρακολούθησης για κάθε πρόγραμμα INTERREG.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΩΝ
ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ INTERREG

Άρθρο 2
Εισαγωγικά

1. Στην παρούσα απόφαση προσδιορίζονται οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων των προγραμμάτων INTERREG.

2. Οι κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών έχουν υποχρεωτική εφαρμογή και πρέπει να τηρούνται από όλους τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση και τον έλεγχο των προγραμμάτων και στην υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.

Η Διαχειριστική Αρχή διασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι είναι ενήμεροι σχετικά με τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών των προγραμμάτων εδαφικής συνεργασίας.

Σε κάθε περίπτωση η επιλεξιμότητα των δαπανών διέπεται από τον ΚΚΔ, ιδίως άρθρο 36.

3.1. Οι δαπάνες πράξης που έχει επιλεγεί για χρηματοδότηση από την Διαχειριστική Αρχή ή υπό την ευθύνη της, σύμφωνα με τη μεθοδολογία και τα κριτήρια επιλογής που έχουν καθοριστεί εκ των προτέρων από την επιτροπή παρακολούθησης, είναι επιλέξιμες για στήριξη από τα Ταμεία με την επιφύλαξη των όρων της παρούσας απόφασης.

3.2. Τα κριτήρια επιλογής και οι σχετικές διαδικασίες διασφαλίζουν κατ'ελάχιστο, ότι οι πράξεις που επιλέγονται συμμορφώνονται με το πρόγραμμα, συμβάλλουν στην επίτευξη των ειδικών στόχων του προγράμματος, συνάδουν με τις στρατηγικές που έχουν καθοριστεί με στόχο την πλήρωση του αναγκαίου πρόσφορου όρου στον οποίο εμπίπτουν, εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της στήριξης του εκάστοτε Ταμείου και αφορούν σε έναν τύπο παρέμβασης.

3.3. Οι πράξεις δεν επιλέγονται για στήριξη σε περίπτωση που έχουν ολοκληρώσει το φυσικό αντικείμενό τους ή υλοποιηθεί πλήρως πριν να υποβάλει ο δικαιούχος στην Διαχειριστική Αρχή αίτηση χρηματοδότησης, ανεξαρτήτως του αν έχουν εκτελεστεί όλες οι σχετικές πληρωμές από τον δικαιούχο, με την επιφύλαξη του άρθρου 7 της παρούσας απόφασης.

3.4. Οι δαπάνες για την υλοποίηση μιας πράξης δύναται να καλύπτουν όλα τα στάδια εκτέλεσής της, από τον εκ των προτέρων προγραμματισμό έως την ολοκλήρωση της πράξης και τις σχετικές δραστηριότητες προβολής, διαφάνειας και επικοινωνίας. Οι επιλέξιμες δαπάνες μιας πράξης δύναται, με απόφαση της διαχειριστικής αρχής, να περιορίζονται στην πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης, σε ένα ή περισσότερα στάδια της υλοποίησής της.

3.5. Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στη σύμβαση χρηματοδότησης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από έναν ή/και περισσότερους δικαιούχους, χωρίς προηγούμενη έγκριση από

την αρμόδια διαχειριστική αρχή ή το φορέα διαχείρισης που λειτουργεί υπό την ευθύνη της, συνιστά βάσιμη αιτία επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων ή/και τροποποίησης/καταγγελίας της σύμβασης χρηματοδότησης της πράξης, με την αποχώρηση δικαιούχου/ων από το εταιρικό σχήμα. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή. Υποτροπή του/των δικαιούχου/ων συνιστά βάσιμη αιτία τροποποίησης του εταιρικού σχήματος με την αποχώρηση του/των εν λόγω δικαιούχου/δικαιούχων και εφόσον απαιτείται, καταγγελίας της σύμβασης χρηματοδότησης και μετακύλισης σε αυτόν/αυτούς των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

3.6. Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της πράξης μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που τίθενται στη σύμβαση χρηματοδότησης. Η διάρκεια υλοποίησης ορίζεται στη σύμβαση χρηματοδότησης και μπορεί να τροποποιείται κατόπιν σχετικής έγκρισης από το αρμόδιο όργανο (Διαχειριστική Αρχή ή Επιτροπή Παρακολούθησης κάθε προγράμματος, κατόπιν αιτιολογημένης εισήγησης της Διαχειριστικής Αρχής, ανάλογα με τις προβλέψεις του Οδηγού Υλοποίησης κάθε Προγράμματος/Πράξεων, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση της Επιτροπής Παρακολούθησης). Η διάρκεια υλοποίησης μπορεί να τροποποιηθεί μετά από αίτημα του δικαιούχου, ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις με πρωτοβουλία της Διαχειριστικής Αρχής.

Άρθρο 3
Γενικά περί επιλεξιμότητας

1. Όλες οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση των πράξεων, οι οποίες προβλέπονται στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό της πράξης, έχουν εγκριθεί από το αρμόδιο όργανο του οικείου Προγράμματος INTERREG, σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται εκ των προτέρων από την Επιτροπή Παρακολούθησης του εκάστοτε Προγράμματος INTERREG, είναι επιλέξιμες για ενωσιακή συνδρομή με την επιφύλαξη των όρων που διευκρινίζονται στα άρθρα του παρόντος κεφαλαίου.

2. Μια πράξη μπορεί να χρηματοδοτηθεί από ένα ή περισσότερα προγράμματα και από άλλα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης, υπό τον όρο ότι η δαπάνη που περιλαμβάνεται σε αίτηση πληρωμής για επιστροφή από ένα Ταμείο δεν λαμβάνει υποστήριξη από άλλο Ταμείο ή χρηματοδοτικό μέσο της Ένωσης, ούτε χρηματοδοτείται από το ίδιο Ταμείο στο πλαίσιο άλλου προγράμματος ή και εθνικούς πόρους.

3. Επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση από τα Ταμεία είναι οι πράξεις που αφορούν σε στόχους πολιτικής, προτεραιότητες, ειδικούς στόχους, ενέργειες και δράσεις που καθορίζονται στους ειδικούς κανονισμούς των Ταμείων και έχουν εξειδικευτεί σε κάθε Πρόγραμμα INTERREG.

4. Δαπάνη η οποία καθίσταται επιλέξιμη λόγω της τροποποίησης του προγράμματος είναι επιλέξιμη μόνο από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος τροποποίησης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή από την ημερομηνία έναρ-

ξης ισχύος της απόφασης τροποποίησης του Προγράμματος INTERREG.

5. Οι πράξεις δεν επιλέγονται για συγχρηματοδότηση από τα Ταμεία σε περίπτωση που έχουν περατωθεί φυσικά ή έχουν υλοποιηθεί πλήρως πριν να υποβάλει ο Κύριος δικαιούχος στη διαχειριστική αρχή την αίτηση χρηματοδότησης (Τεχνικό Δελτίο - Application Form), ανεξάρτητα αν όλες οι σχετικές πληρωμές έχουν γίνει από τον δικαιούχο. Οι ίδιες δαπάνες ουδέποτε είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθούν δύο φορές από τα προγράμματα ή άλλες πηγές χρηματοδότησης.

Άρθρο 4

Συμμόρφωση με το ενωσιακό και εθνικό δίκαιο

1. Οι πράξεις και οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για την υλοποίησή τους και στηρίζονται από τα Ταμεία πρέπει να συμμορφώνονται με το ενωσιακό δίκαιο και το σχετικό με την εφαρμογή του εθνικού δίκαιο («εφαρμοστέο δίκαιο»), όπως οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις ή οι κανόνες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

2. Οι πράξεις πρέπει να επιλέγονται και να υλοποιούνται με τρόπο που διασφαλίζει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη συμμόρφωση με τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, την αποτροπή κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, τη διαφάνεια, την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία, την τήρηση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης και της ενωσιακής πολιτικής στον τομέα του περιβάλλοντος.

3. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες εφόσον είναι νόμιμες και κανονικές και επιπλέον ικανοποιούν την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης ήτοι, έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας και της αποφυγής της διπλής χρηματοδότησης. Η αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης εφαρμόζεται και στις δαπάνες όλων των δικαιούχων ανεξάρτητα από τη νομική τους μορφή.

- Η αρχή της οικονομίας ορίζει ότι τα μέσα που χρησιμοποιούνται από τον δικαιούχο για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων της πράξης καθίστανται εγκαίρως διαθέσιμα, στην ενδεδειγμένη ποσότητα και ποιότητα και στην καλύτερη τιμή.

- Η αρχή της αποδοτικότητας αφορά στην καλύτερη σχέση μεταξύ χρησιμοποιηθέντων μέσων και επιτευχθέντων αποτελεσμάτων.

- Η αρχή της αποτελεσματικότητας αφορά στον βαθμό επίτευξης των επιδιωκόμενων στόχων μέσω των δραστηριοτήτων της πράξης που αναλήφθηκαν.

4. Μη συμμόρφωση της πράξης με το εφαρμοστέο δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της παρούσας απόφασης, συνεπάγεται δημοσιονομική διόρθωση ή/και

ανάκτηση των καταβληθέντων ποσών. Οι δαπάνες που τεκμηριωμένα κρίνονται ως μη επιλέξιμες και διορθώνονται δεν μπορούν να αντικατασταθούν από άλλες επιλέξιμες δαπάνες του δικαιούχου στο πλαίσιο της πράξης.

5. Όταν οι πράξεις έχουν ξεκινήσει πριν από την υποβολή αίτησης για χρηματοδότηση στη διαχειριστική αρχή, τηρείται το εφαρμοστέο δίκαιο που ίσχυε κατά τον χρόνο διεξαγωγής των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της πράξης.

Άρθρο 5

Τόπος εκτέλεσης της Πράξης - Επιλεξιμότητα πράξεων βάσει γεωγραφικής θέσης

1. Για τη διασυνοριακή συνεργασία, οι περιοχές που θα υποστηριχθούν από το ΕΤΠΑ είναι οι περιφέρειες NUTS επιπέδου 3 της Ένωσης κατά μήκος όλων των εσωτερικών και εξωτερικών χερσαίων συνόρων με τρίτες χώρες ή χώρες-εταίρους και όλες οι περιφέρειες NUTS επιπέδου 3 της Ένωσης κατά μήκος των θαλάσσιων συνόρων που χωρίζονται το πολύ από 150 χιλιόμετρα θάλασσας, με την επιφύλαξη των δυνητικών προσαρμογών που χρειάζονται για να εξασφαλιστούν η συνεκτικότητα και η συνέχεια των περιοχών του προγράμματος συνεργασίας και όταν μπορεί πράγματι να υπάρξει διασυνοριακή αλληλεπίδραση. Το σύνολο ή μέρος πράξης μπορεί να εκτελείται εκτός της ελληνικής επικράτειας, μεταξύ άλλων και εκτός της Ένωσης, υπό τον όρο ότι η πράξη συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του αντίστοιχου προγράμματος.

2. Χωρίς να θίγονται οι κανόνες επιλεξιμότητας που προβλέπονται στα άρθρα 63 έως 68 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, στα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων που περιέχονται σε πράξεις που θεσπίζονται βάσει αυτών, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη και, κατά περίπτωση, οι συμμετέχουσες τρίτες χώρες, χώρες-εταίροι και ΥΧΕ, με κοινή απόφαση της επιτροπής παρακολούθησης, θεσπίζουν πρόσθετους κανόνες σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών για το πρόγραμμα Interreg μόνο για κατηγορίες δαπανών που δεν καλύπτονται από τις εν λόγω διατάξεις. Οι εν λόγω πρόσθετοι κανόνες καλύπτουν το πρόγραμμα Interreg συνολικά. Ωστόσο, όταν ένα πρόγραμμα Interreg επιλέγει πράξεις βάσει προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, οι εν λόγω πρόσθετοι κανόνες θεσπίζονται πριν από τη δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι εν λόγω πρόσθετοι κανόνες θεσπίζονται πριν από την επιλογή των πράξεων.

3. Για τα ζητήματα που δεν καλύπτονται από τους κανόνες επιλεξιμότητας που καθορίζονται στα άρθρα 63 έως 68 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, στα άρθρα 5 και 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1058, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων που περιέχονται σε πράξεις που θεσπίζονται βάσει αυτών ή των κανόνων που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται οι εθνικοί κανόνες του κράτους μέλους και, κατά περίπτωση, των τρίτων χωρών, χωρών-εταίρων και ΥΧΕ όπου πραγματοποιούνται οι δαπάνες.

Άρθρο 6

Διάρκεια των πράξεων

1. Η διάρκεια υλοποίησης μιας πράξης αφορά στην απαραίτητη χρονική περίοδο για την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της πράξης μέχρι τη στιγμή που θα έχουν εκπληρωθεί οι ειδικότεροι στόχοι, όροι και υποχρεώσεις που έχουν συμφωνηθεί στη σχετική σύμβαση χρηματοδότησης της πράξης.

2. Οι επιλέξιμες δαπάνες για την υλοποίηση μιας πράξης δύνανται να καλύπτουν όλα τα στάδια εκτέλεσης της, από την προετοιμασία έως την ολοκλήρωση της πράξης και τα σχετικά μέτρα δημοσιότητας. Οι επιλέξιμες δαπάνες μιας πράξης δύνανται να περιοριστούν με απόφαση της διαχειριστικής αρχής σε ένα ή περισσότερα στάδια της υλοποίησης της.

3. Η διάρκεια υλοποίησης των πράξεων ορίζεται στην σύμβαση χρηματοδότησης και στο εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο (Application Form) και μπορεί να τροποποιείται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στη σύμβαση χρηματοδότησης και τους κανόνες υλοποίησης του Προγράμματος INTERREG.

4. Μια πράξη που περιλαμβάνει επένδυση σε υποδομή ή παραγωγική επένδυση επιστρέφει την συνεισφορά των Ταμείων, εάν εντός πέντε ετών από την τελική πληρωμή στον δικαιούχο ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, κατά περίπτωση, υπόκειται σε οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

(α) παύση ή μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιφέρειας επιπέδου NUTS 2 στην οποία έλαβε στήριξη

(β) αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε εταιρεία ή δημόσιο φορέα αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.

(γ) ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή τους όρους υλοποίησης η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε υπονόμευση των αρχικών στόχων της.

5. Το οριζόμενο στην προηγούμενη παράγραφο χρονικό περιθώριο μειώνεται στα 3 έτη, όταν πρόκειται για περιπτώσεις διατήρησης επενδύσεων ή θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν από ΜΜΕ.

6. Η επιστροφή ποσών λόγω μη συμμόρφωσης προς το παρόν άρθρο πραγματοποιείται κατ' αναλογία προς την περίοδο μη συμμόρφωσης.

7. Οι παρ. 4 έως 6 δεν εφαρμόζονται σε συνεισφορές προγράμματος σε ή από χρηματοδοτικά μέσα ή σε οποιαδήποτε πράξη επιφέρει παύση παραγωγικής δραστηριότητας εξαιτίας μη δόλιας πτώχευσης.

Άρθρο 7

Περίοδος επιλεξιμότητας δαπανών

1. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά του ΕΤΠΑ, εάν έχουν όντως πραγματοποιηθεί από τους δικαιούχους και καταβληθεί, κατά το διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως 31 Δεκεμβρίου 2029. Οι προθεσμίες μπορεί να περιορίζονται σύμφωνα με την πρόσκληση υποβολής προτάσεων ή/και την Σύμβαση Χρηματοδότησης.

2. Όταν ο δικαιούχος αποζημιώνεται από το πρόγραμμα στη βάση μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών

ή χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες των συναφών πράξεων, οι δράσεις που συνιστούν τη βάση για την αποζημίωση πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί κατά το διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2021 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2029.

3. Για τις κατηγορίες πράξεων/ενεργειών/δράσεων που η χρηματοδότησή τους χορηγείται για συγκεκριμένη χρονική περίοδο, είναι επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση οι δαπάνες που πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) αφορούν έργο, προϊόν ή υπηρεσία το οποίο παρασχέθηκε εντός της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου,

(β) έχουν καταβληθεί εντός της συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις για τις οποίες η επιλέξιμη περίοδος ορίζεται διαφορετικά στους όρους της σχετικής πρόσκλησης του φορέα διαχείρισης.

Άρθρο 8

Επίπεδο δημιουργίας της δαπάνης

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται από τον δικαιούχο για την εκτέλεση της πράξης, και αποτυπώνονται στο επίσημο λογιστικό του συστήμα, για τις οποίες

i) όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων σύμφωνα με το στοιχείο α) της παρ. 1 του άρθρου 10 το ποσό των δαπανών που δηλώνει ο δικαιούχος σε σχέση με τα έξοδα αυτά θα πρέπει να έχει καταβληθεί και ο δικαιούχος να τηρεί χωριστά λογιστικά αρχεία ή να χρησιμοποιεί κατάλληλους λογιστικούς κωδικούς για όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με την πράξη,

ii) όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων σύμφωνα με τα στοιχεία β), γ) και δ) της παρ. 1 του άρθρου 10 θα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στη σύμβαση χρηματοδότησης για την επιστροφή των δαπανών στον δικαιούχο και δεν απαιτείται υποβολή στοιχείων σχετικά με τις δαπάνες τις οποίες όντως πραγματοποιήσε ο δικαιούχος, χωρίς αυτό να θίγει το δικαίωμα πρόσβασης των αρχών στα λογιστικά βιβλία του δικαιούχου για τους σκοπούς που συνδέονται με την τήρηση του εφαρμοστέου δικαίου καθώς και για την πρόληψη και τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης.

2. Οι φορείς που συνδέονται με τον δικαιούχο μπορούν, με την επιφύλαξη του άρθρου 12 του ν. 4412/2016, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά, να συμμετάσχουν στην υλοποίηση της πράξης, ως συν-δικαιούχοι, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται σωρευτικά αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι σχετικοί φορείς κατονομάζονται στην σύμβαση χρηματοδότησης

β) οι σχετικοί φορείς τηρούν τους κανόνες που ισχύουν για τον δικαιούχο στο πλαίσιο της σύμβασης χρηματοδότησης όσον αφορά:

i) την επιλεξιμότητα των δαπανών ή τους όρους για την αποδέσμευση της πληρωμής,

ii) τα δικαιώματα λογιστικών και άλλων ελέγχων από τις αρχές διαχείρισης και ελέγχου, την Επιτροπή, την OLAF και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Οι δαπάνες που βαρύνουν τους εν λόγω φορείς/συνδικαιούχους είναι δυνατόν να γίνουν δεκτές ως επιλέ-

ξιμες δαπάνες που έχουν όντως πραγματοποιηθεί ή να καλυφθούν από χρηματοδότηση με κατ' αποκοπή ποσά, μοναδιαίες δαπάνες και ενιαίο συντελεστή.

3. Στις περιπτώσεις πράξεων για τις οποίες την ευθύνη υλοποίησης της πράξης αναλαμβάνει άλλος φορέας ως δικαιούχος αντί του κυρίου του έργου στη βάση προγραμματικής σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 44 του ν. 4412/2016, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες που καταβάλλονται για την πράξη από τον κύριο του έργου ή από τον δικαιούχο, ανάλογα με τα προσδιοριζόμενα στην προγραμματική σύμβαση, υπό τους ακόλουθους όρους:

α) Η προγραμματική σύμβαση περιλαμβάνει με κάθε λεπτομέρεια και ακρίβεια όλα τα στοιχεία που απαιτεί το οικείο θεσμικό πλαίσιο στη βάση του οποίου συνάπτεται.

β) Η υλοποίηση πράξεων μέσω προγραμματικών συμβάσεων, ακολουθεί τις γενικές και ειδικές, ανάλογα με τη φύση αυτών, διατάξεις που διέπουν το σύνολο των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων. Ειδικότερα όλοι οι αντισυμβαλλόμενοι, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, τηρούν την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και ιδίως, τους κανόνες για τον ανταγωνισμό, την ανάθεση δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος και τη δημοσιότητα.

γ) Με την υποβολή της πρότασης χρηματοδότησης στο πρόγραμμα ο δικαιούχος υποχρεούται, να δηλώσει την, τυχόν, εκτέλεση της συγκεκριμένης πράξης μέσω προγραμματικής σύμβασης. Κατ' εξαίρεση αν ο δικαιούχος μετά την ένταξη της πράξης υποβάλλει τεκμηριωμένο αίτημα για εκτέλεση της πράξης εν όλω ή εν μέρει με προγραμματική σύμβαση, για λόγους που προέκυψαν μετά την υπογραφή της Σύμβασης Χρηματοδότησης και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του, η δυνατότητα αυτή θα εξεταστεί σύμφωνα με τις προβλέψεις του Οδηγού Υλοποίησης Προγραμμάτων/Πράξεων, που θα εγκριθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης.

δ) Ανάλογα με τα προβλεπόμενα στην προγραμματική σύμβαση, ο δικαιούχος ή ο κύριος του έργου διατηρεί τη συνολική ευθύνη της πράξης, επαληθεύει την πραγματοποίηση και την επιλεξιμότητα των αναφερομένων δαπανών, καθώς και την ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων προϊόντων και υπηρεσιών, πριν από τη δήλωση στην αρμόδια διαχειριστική αρχή ή φορέα διαχείρισης υπό την ευθύνη της. Σε κάθε περίπτωση ενημερώνεται ο κύριος του έργου για την εκτέλεση της πράξης σύμφωνα με τους όρους της προγραμματικής σύμβασης και τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες σε βάρος της συγκεκριμένης πράξης.

ε) Η προγραμματική σύμβαση προβλέπει ρητά σε ποιόν εκδίδονται τα τιμολόγια ή άλλα παραστατικά έγγραφα που αφορούν την πράξη και ποιος καταβάλλει τη δαπάνη για την εξόφλησή τους. Οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες από τον δικαιούχο, όταν έτσι προβλέπεται από την προγραμματική σύμβαση, πρέπει να αποδεικνύονται και να συνοδεύονται από εξοφλημένα τιμολόγια, ή όταν αυτό δεν είναι εφικτό, από λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, εφόσον η μορφή της επιχορήγησης για την πράξη είναι αυτή του στοιχείου α) της παρ. 1 του άρθρου 9.

στ) Η διαδρομή ελέγχου καλύπτει και το επίπεδο του κυρίου του έργου, όταν αυτός καταβάλλει τις δαπάνες (τελικός λήπτης πιστώσεων).

ζ) Οι συμβαλλόμενοι στην προγραμματική σύμβαση οφείλουν να τηρούν ο καθένας πλήρη φάκελο με όλα τα στοιχεία της πράξης συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και λοιπών συναλλαγών που διενήργησαν και οι οποίες αφορούν στην πράξη.

η) Ο δικαιούχος και ο κύριος του έργου είναι υπεύθυνοι για πιθανές κυρώσεις που επιφέρει ή μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στην σύμβαση χρηματοδότησης, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που αναλαμβάνει ο καθένας μέσω της προγραμματικής σύμβασης.

Άρθρο 9

Επιχορηγήσεις

1. Οι επιχορηγήσεις προς τους δικαιούχους αποτελούν χρηματοδοτική συνεισφορά εν είδει χαριστικής παροχής, οι οποίες μπορούν να χορηγούνται με σκοπό να χρηματοδοτηθεί οποιοδήποτε από τα ακόλουθα:

α) πράξη προοριζόμενη να προωθήσει την υλοποίηση ενός στόχου του προγράμματος,

β) λειτουργία οργανισμού/φορέα ο οποίος επιδιώκει και υποστηρίζει στόχο ή στόχους του προγράμματος (επιχορηγήσεις λειτουργίας).

2. Οι επιχορηγήσεις τηρούν τις αρχές:

α) της ίσης μεταχείρισης,

β) της διαφάνειας,

γ) της μη σωρευτικής χορήγησης και της αποφυγής διπλής χρηματοδότησης,

δ) της μη αναδρομικότητας και

ε) της μη αποκόμισης κέρδους.

3. Οι επιχορηγήσεις που χορηγούνται για την υλοποίηση πράξεων αποτελούν αντικείμενο δημοσίευσης, ώστε να εξασφαλίζεται η απαιτούμενη διαφάνεια. Οι επιχορηγήσεις χορηγούνται μετά από δημοσίευση πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων, με εξαίρεση πράξεις οι οποίες αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα ενός δικαιούχου ή όταν ο δικαιούχος προσδιορίζεται στο πρόγραμμα ή στο ειδικό θεσμικό πλαίσιο που αφορά στην υλοποίηση της πράξης.

4. Το φυσικό αντικείμενο μίας πράξης είναι δυνατόν να επιχορηγηθεί μόνο μία φορά, με την επιφύλαξη ειδικών περιπτώσεων, όπως:

α) στήριξη για σπουδές, έρευνα, επαγγελματική κατάρτιση ή εκπαίδευση που καταβάλλεται σε φυσικά πρόσωπα,

β) άμεση στήριξη η οποία καταβάλλεται σε φυσικά πρόσωπα που τη χρειάζονται επιτακτικά, όπως οι άνεργοι και οι πρόσφυγες.

5. Οι ίδιες δαπάνες ουδέποτε είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθούν δύο φορές από τα προγράμματα ή/και άλλες εθνικές ή ενωσιακές πηγές χρηματοδότησης.

6. Η αναδρομική επιχορήγηση πράξεων που έχουν ήδη ολοκληρωθεί αποκλείεται, εκτός από τις περιπτώσεις που αφορούν στην αντιμετώπιση έκτακτων περιστάσεων.

7. Οι επιχορηγήσεις δεν έχουν ούτε ως σκοπό ούτε ως αποτέλεσμα την αποκόμιση κέρδους στον δικαιούχο, στο πλαίσιο της πράξης.

Η αρχή της μη αποκόμισης κέρδους δεν ισχύει για:

α) ενέργειες/πράξεις με στόχο την ενίσχυση της οικονομικής επιφάνειας δικαιούχου, ή ενέργειες/πράξεις που δημιουργούν εισόδημα προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχειά τους μετά την περίοδο κατά την οποία χορηγείται η χρηματοδότηση από το πρόγραμμα που προβλέπεται στη σύμβαση χρηματοδότησης,

β) στήριξη για σπουδές, έρευνα, επαγγελματική κατάρτιση ή εκπαίδευση που καταβάλλεται σε φυσικά πρόσωπα ή άλλη άμεση στήριξη η οποία καταβάλλεται σε φυσικά πρόσωπα που τη χρειάζονται επιτακτικά, όπως οι άνεργοι και οι πρόσφυγες,

γ) χρηματοδότηση του δικαιούχου μη συνδεδεμένη με δαπάνες, κατ' άρθρο 10 παρ. 1 στ'.

8. Με την επιφύλαξη του ποσοστού χρηματοδότησης που προβλέπεται στην οικεία πρόσκληση, οι επιχορηγήσεις δεν υπερβαίνουν το εκάστοτε συνολικό ανώτατο ποσό, το οποίο καθορίζεται με βάση:

α) το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες, σύμφωνα με το στοιχείο στ) της παρ. 1 του άρθρου 10,

β) τις εκτιμώμενες επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον είναι δυνατόν, στην περίπτωση απόδοσης στον δικαιούχο των πραγματοποιηθεισών επιλέξιμων δαπανών του σύμφωνα με το στοιχείο α) της παρ. 1 του άρθρου 10,

γ) το συνολικό ποσό των εκτιμώμενων επιλέξιμων δαπανών που προσδιορίζεται με σαφήνεια εκ των προτέρων υπό τη μορφή χρηματοδότησης με κατ' αποκοπή ποσά, μοναδιαίες δαπάνες ή ενιαίο συντελεστή όπως ορίζονται στα στοιχεία β), γ) και δ) της παρ. 1 του άρθρου 10

9. Οι επιχορηγήσεις που παρέχονται στους δικαιούχους για την υλοποίηση των πράξεων δεν υπερβαίνουν τις επιλέξιμες δαπάνες. Οι επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες όντως πραγματοποιούνται από τον δικαιούχο, πληρούν όλα τα ακόλουθα κριτήρια:

α) πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της πράξης, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν τελικές εκθέσεις και πιστοποιητικά ελέγχου, εφόσον απαιτούνται, ή τις δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί πριν την υποβολή αίτησης χρηματοδότησης της πράξης και κρίθηκαν επιλέξιμες.

β) προβλέπονται στον εκτιμώμενο συνολικό προϋπολογισμό της πράξης,

γ) είναι αναγκαίες για την υλοποίηση της πράξης που αποτελεί αντικείμενο της επιχορήγησης,

δ) είναι ταυτοποιήσιμες και επαληθεύσιμες, ιδίως με την καταχώρισή τους στα λογιστικά βιβλία του δικαιούχου και προσδιορίζονται σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα του τόπου εγκατάστασης του δικαιούχου και σύμφωνα με τις συνήθειες πρακτικές κοστολόγησης του δικαιούχου,

ε) ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και κοινωνικής νομοθεσίας,

στ) είναι εύλογες, δικαιολογημένες και συμμορφώνονται προς την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής δια-

χείρισης, ιδίως όσον αφορά την οικονομία και την αποδοτικότητα. Εύλογες χαρακτηρίζονται οι δαπάνες όταν υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν υπερβαίνουν τις τρέχουσες τιμές της αγοράς ή το σύνηθες κόστος του δικαιούχου για το φυσικό αντικείμενο στο οποίο αντιστοιχούν.

10. Οι προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων προσδιορίζουν τις κατηγορίες δαπανών που θεωρούνται επιλέξιμες για χρηματοδότηση.

Άρθρο 10

Τρόποι υλοποίησης πράξεων

1. Οι επιχορηγήσεις που παρέχονται στους δικαιούχους μπορούν να λάβουν μία από τις ακόλουθες μορφές:

α) επιστροφή επιλέξιμων δαπανών που όντως πραγματοποιήθηκαν από έναν δικαιούχο και καταβλήθηκαν για την υλοποίηση πράξεων, συνεισφορές σε είδος και αποσβέσεις,

β) μοναδιαίες δαπάνες,

γ) κατ' αποκοπή ποσά,

δ) χρηματοδότηση με κατ' αποκοπή συντελεστή,

ε) συνδυασμός των μορφών που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), μόνον όταν καθεμία από αυτές τις μορφές καλύπτει διαφορετικές κατηγορίες δαπανών ή όταν χρησιμοποιούνται για διαφορετικά έργα που αποτελούν μέρος μιας πράξης ή για διαδοχικά στάδια μιας πράξης,

στ) χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες, υπό την προϋπόθεση ότι οι σχετικές επιχορηγήσεις καλύπτονται από επιστροφή της συνεισφοράς της Ένωσης στο πρόγραμμα με την ίδια μορφή.

2. Η επιλογή (α) συνιστά αποζημίωση του δικαιούχου στη βάση του πραγματικού κόστους, ενώ οι εναλλακτικές επιλογές (β) έως (δ) συνιστούν αποζημίωση του δικαιούχου στη βάση επιλογών απλουστευμένου κόστους.

Η επιλογή (στ) αποτελεί μορφή επιχορήγησης δικαιούχου/ων στη βάση εκπλήρωσης όρων ή επίτευξης αποτελεσμάτων που προσδιορίζονται στην απόφαση ένταξης, και δεν συνδέεται με τις δαπάνες των υποκειμένων πράξεων που θα υλοποιήσουν.

3. Όταν το συνολικό κόστος μιας πράξης δεν υπερβαίνει τα 200.000 ΕΥΡΩ, η επιχορήγηση που παρέχεται στον δικαιούχο από το ΕΤΠΑ, λαμβάνει τη μορφή μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών ή ενιαίων συντελεστών, εξαιρουμένων των πράξεων για τις οποίες η επιχορήγηση συνιστά κρατική ενίσχυση.

Σε περίπτωση που χρησιμοποιείται χρηματοδότηση με ενιαίο συντελεστή, οι κατηγορίες δαπανών στις οποίες εφαρμόζεται ο ενιαίος συντελεστής μπορούν να επιστρέφονται σύμφωνα με το στοιχείο α) της παρ. 1, στη βάση του πραγματικού κόστους.

Επιπλέον, οι αποζημιώσεις και οι μισθοί που καταβάλλονται σε συμμετέχοντες στην πράξη μπορούν να επιστραφούν στη βάση του πραγματικού κόστους σύμφωνα με το στοιχείο α) της παρ. 1.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, η διαχειριστική αρχή μπορεί να συμφωνήσει να εξαιρεθούν ορισμένες πράξεις στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας από την απαίτηση που

ορίζεται στο εν λόγω εδάφιο, υπό την προϋπόθεση ότι η επιτροπή παρακολούθησης έχει προηγουμένως εγκρίνει την εν λόγω εξαίρεση.

4. Οι επιχορηγήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση μέρους ή του συνολικού κόστους του δικαιούχου για την υλοποίηση της πράξης.

5. Για πράξεις που η υλοποίησή τους προκαλεί και έμμεσες δαπάνες, το συνολικό κόστος του δικαιούχου που θα χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα δύναται να περιλαμβάνει τις άμεσες και έμμεσες δαπάνες που συνδέονται με την πράξη, εφόσον η πρόσκληση προβλέπει την επιλεξιμότητα και των έμμεσων δαπανών.

6. Υλοποίηση με ίδια μέσα νοείται η εκτέλεση μέρους ή του συνόλου της πράξης από τον δικαιούχο με τη χρήση ιδίων πόρων. Μέρος των ενεργειών που απαιτούνται μπορεί να ανατίθεται σε τρίτους (ανάδοχοι) υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος συνεχίζει να διατηρεί τον πλήρη έλεγχο τόσο της διοίκησης όσο και της υλοποίησης του μέρους της πράξης που υλοποιείται με ίδια μέσα.

7. Άμεσες δαπάνες είναι οι δαπάνες που πραγματοποιεί ο δικαιούχος οι οποίες συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης πράξης και αυτή η σύνδεση μπορεί τεκμηριωμένα να αποδειχθεί.

8. Έμμεσες δαπάνες είναι οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της πράξης, αλλά πραγματοποιούνται σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες οι οποίες αποδίδονται στο έργο.

9. Οι έμμεσες δαπάνες, είναι επιλέξιμες μόνο στη βάση επιλογών απλοποιημένου κόστους.

Άρθρο 11

Δαπάνες στη βάση πραγματικού κόστους

1. Ως πραγματικές νοούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υλοποίηση πράξης και εξοφληθεί από τον δικαιούχο και τεκμηριώνονται από τιμολόγια (ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας) και αποδεικτικά της καταβολής των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο, καθώς και από τα λογιστικά αρχεία του.

Ως «έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο υποβάλλει ο δικαιούχος και το οποίο αποδεικνύει ότι η λογιστική εγγραφή αποτελεί πιστή και ανόθευτη εικόνα των εργασιών που εκτελέστηκαν, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» (Α' 251) και των αποφάσεων της Φορολογικής Διοίκησης που εξειδικεύουν τις διατάξεις του, καθώς και τις αποδεκτές λογιστικές πρακτικές.

2. Οι πραγματικές δαπάνες πρέπει να είναι εύλογες, τεκμηριωμένες και σύμφωνες με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

3. Πραγματική δαπάνη η οποία αντιστοιχεί σε περισσότερες από μία πράξεις/δραστηριότητες επιμερίζεται στη βάση αντικειμενικής μεθόδου κατανομής η οποία διασφαλίζει τη μη διπλή χρηματοδότηση της ίδιας δαπάνης και την αποζημίωσή της μέχρι το 100% αυτής.

Η προτεινόμενη μέθοδος κατανομής για τον επιμερισμό εγκρίνεται κατά την φάση της 1ης επαλήθευσης από την Διαχειριστική Αρχή.

4. Οι συνεισφορές σε είδος από τον δικαιούχο ή τρίτο προς τον δικαιούχο μέρος, για την υλοποίηση της πράξης, θεωρούνται πραγματικές δαπάνες του δικαιούχου εάν πληρούνται οι σχετικοί όροι.

5. Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων του δικαιούχου που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της πράξης θεωρούνται πραγματικές εφόσον τηρούνται οι διατάξεις του σχετικού άρθρου 22 κατωτέρω.

6. Δαπάνες για τις οποίες έχει αναληφθεί δέσμευση πληρωμής τους από τον δικαιούχο και δεν έχουν πληρωθεί δεν θεωρούνται πραγματικές δαπάνες. Επιταγές ή άλλες παρόμοιες μορφές ανάληψης υποχρέωσης (π.χ. επιταγές/vouchers) θεωρούνται ως πραγματικές δαπάνες μετά την εξαργύρωσή τους και όχι κατά την παράδοσή τους στον αποδέκτη.

7. Δαπάνες δημοσίων συμβάσεων, οι οποίες συνάπτονται από τον δικαιούχο ή για λογαριασμό του, είναι πραγματικές ακόμα και αν οι διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων εκτελούνται από τρίτο μέρος.

8. Οι δαπάνες που προσδιορίζονται και καταβάλλονται από τον δικαιούχο βασιζόμενες σε τιμές μονάδας που καθορίζονται μέσω διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων αποτελούν πραγματικές δαπάνες του δικαιούχου.

9. Στις περιπτώσεις πράξεων μη κρατικών ενισχύσεων, οι πληρωμές των πραγματικών δαπανών πρέπει να αποδεικνύονται μέσω της κίνησης του διακριτού τραπεζικού λογαριασμού που τηρείται για κάθε πράξη στην Τράπεζα της Ελλάδας ή εφόσον προβλέπεται σε εμπορική τράπεζα.

10. Στην περίπτωση εταιρικών σχημάτων υλοποίησης μιας πράξης, η μεταφορά χρημάτων από τον κύριο δικαιούχο σε συμμετέχοντα στο σχήμα υλοποίησης ή συνδικαιούχο δεν θεωρείται πραγματική δαπάνη.

Άρθρο 12

Προσδιορισμός επιλογών απλοποιημένου κόστους

1. Για τις μορφές επιχορηγήσεων που αναφέρονται στα στοιχεία β), γ) και δ) της παρ. 1 του άρθρου 10, οι δαπάνες που είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από τα Ταμεία ισούνται με τα ποσά που υπολογίζονται σύμφωνα με την παρ. 2.

2. Τα ανωτέρω ποσά καθορίζονται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) δίκαιη, αντικειμενική και επαληθεύσιμη μέθοδος υπολογισμού που βασίζεται στα εξής στοιχεία:

- σε στατιστικά δεδομένα, άλλες αντικειμενικές πληροφορίες ή γνωμοδότηση εμπειρογνώμονα,
- στα επαληθευμένα ιστορικά δεδομένα κάθε δικαιούχου,
- στην εφαρμογή των συνήθων πρακτικών λογιστικής κοστολόγησης του κάθε δικαιούχου,

β) σχέδιο προϋπολογισμού που καταρτίζεται κατά περίπτωση και συμφωνείται εκ των προτέρων από τον φορέα που επιλέγει την πράξη, εάν το συνολικό κόστος της πράξης δεν υπερβαίνει τα 200.000 EUR,

γ) σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και

ενιαίων συντελεστών που εφαρμόζονται σε πολιτικές της Ένωσης για παρόμοιο τύπο πράξης,

δ) σύμφωνα με τους κανόνες εφαρμογής των αντίστοιχων μοναδιαίων δαπανών, κατ' αποκοπή ποσών και ενιαίων συντελεστών που εφαρμόζονται στο πλαίσιο συστημάτων για επιχορηγήσεις που χρηματοδοτούνται εξολοκλήρου από εθνικούς πόρους για παρόμοιο τύπο πράξης,

ε) ενιαίους συντελεστές και ειδικές μεθοδολογίες που καθορίζονται από τον Κανονισμό ή τους ειδικούς για κάθε Ταμείο κανονισμούς.

3. Οι επιλογές απλοποιημένων δαπανών που προσδιορίζονται με τις μεθόδους των στοιχείων (α), (γ) και (δ) της παρ. 2, καθώς και οι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής τους για τον υπολογισμό της επιχορήγησης, προβλέπονται στους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας, εκτός εάν αυτές προσδιορίζονται στην απόφαση της ΕΕ για την έγκριση ή τροποποίηση του προγράμματος ή σε εκτελεστική απόφαση της ΕΕ σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 94 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

4. Η πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης προσδιορίζει κατά κανόνα τις επιλογές απλοποιημένων δαπανών που εφαρμόζονται ή τη μέθοδο που δύναται να χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό τους, καθώς και τους όρους που πρέπει να πληρούνται για την καταβολή της αντιστοιχούσας επιχορήγησης.

5. Οι επιλογές απλοποιημένων δαπανών που θα εφαρμοστούν στην πράξη καθώς και οι όροι για την καταβολή της υπολογιζόμενης με αυτές επιχορήγησης περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στην σύμβαση χρηματοδότησης και δεν μπορούν να τροποποιηθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησής της, ούτε κατά την ολοκλήρωσή της, εκτός εάν η τροποποίηση αφορά σε προσδιορισμένο εκ των προτέρων κανόνα αναπροσαρμογής των εφαρμοζόμενων επιλογών.

Άρθρο 13

Δαπάνες προσωπικού

1. Οι δαπάνες προσωπικού αποτελούνται από το μεικτό κόστος απασχόλησης του προσωπικού που απασχολεί ο εταίρος Interreg με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- α) με πλήρες ωράριο,
- β) με μειωμένο ωράριο με σταθερό ποσοστό ωρών εργασίας ανά μήνα,
- γ) με μειωμένο ωράριο με ευέλικτο αριθμό ωρών εργασίας ανά μήνα ή
- δ) σε ωριαία βάση.

2. Οι δαπάνες προσωπικού περιορίζονται στα εξής:

α) πληρωμές μισθών που σχετίζονται με τις δραστηριότητες τις οποίες ο φορέας δεν θα εκτελούσε αν δεν είχε αναλάβει τη συγκεκριμένη πράξη, που προβλέπεται σε έγγραφο απασχόλησης, με τη μορφή είτε σύμβασης απασχόλησης ή εργασίας, είτε απόφασης διορισμού, ή σύμφωνα με τον νόμο και ανάλογα με τις αρμοδιότητες που διευκρινίζονται στην περιγραφή της θέσης εργασίας του συγκεκριμένου μέλους του προσωπικού,

β) άλλες δαπάνες που συνδέονται άμεσα με πληρωμές μισθών που πραγματοποιούνται και πληρώνονται από

τον εργοδότη, όπως οι φόροι απασχόλησης και οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων, που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου(20), υπό την προϋπόθεση ότι:

i) προβλέπονται σε έγγραφο απασχόλησης ή σύμφωνα με τον νόμο,

ii) είναι σύμφωνες με τη νομοθεσία που αναφέρεται στο έγγραφο απασχόλησης και με τις συνήθεις πρακτικές που εφαρμόζονται στη χώρα ή στον οργανισμό όπου εργάζεται πράγματι κάθε συγκεκριμένο μέλος του προσωπικού ή και με τα δύο και

iii) δεν είναι ανακτήσιμες από τον εργοδότη.

Όσον αφορά το πρώτο εδάφιο στοιχείο α), οι πληρωμές φυσικών προσώπων που εργάζονται για τον εταίρο Interreg βάσει σύμβασης άλλης από σύμβαση απασχόλησης ή σύμβαση εργασίας μπορούν να εξομοιώνονται με τις πληρωμές μισθών και η σύμβαση αυτού του είδους θεωρείται έγγραφο απασχόλησης.

3. Οι δαπάνες προσωπικού μπορούν να επιστρέφονται είτε:

α) σύμφωνα με το άρθρο 53 παρ. 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, αν αποδεικνύονται από το έγγραφο απασχόλησης και τα δελτία μισθοδοσίας,

β) στο πλαίσιο των απλουστευμένων επιλογών κόστους, όπως ορίζεται στο άρθρο 53 παρ. 1 στοιχεία β) έως στ) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060,

γ) ως ενιαίος συντελεστής έως και το 20 % των άμεσων δαπανών άλλων από τις άμεσες δαπάνες προσωπικού της εν λόγω πράξης, χωρίς να απαιτείται τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε υπολογισμούς για τον προσδιορισμό του εφαρμοζόμενου συντελεστή, ή

δ) ως ωριαία αμοιβή σύμφωνα με το άρθρο 55 παρ. 2 έως 4 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, είτε για τις άμεσες δαπάνες προσωπικού των ατόμων που εργάζονται με πλήρες ωράριο για την πράξη ή των ατόμων που εργάζονται με μειωμένο ωράριο για την πράξη δυνάμει του στοιχείου β) της παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

4. Οι δαπάνες προσωπικού που σχετίζονται με άτομα τα οποία εργάζονται με μειωμένο ωράριο για την πράξη υπολογίζονται είτε:

α) ως σταθερό ποσοστό των ακαθάριστων δαπανών απασχόλησης, σύμφωνα με το άρθρο 55 παρ. 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060, ή

β) ως ευέλικτο μερίδιο των ακαθάριστων δαπανών απασχόλησης, σύμφωνα με συγκεκριμένο αριθμό δεδουλευμένων για την πράξη ωρών διαφορετικών από τον έναν μήνα στον άλλο, με βάση σύστημα καταγραφής του χρόνου που καλύπτει το 100 % του χρόνου εργασίας του εργαζομένου.

5. Για το προσωπικό που απασχολείται σύμφωνα με την παρ. 1 στοιχείο δ), η ωριαία αμοιβή πολλαπλασιάζεται με τον αριθμό των πράγματι δεδουλευμένων για την πράξη ωρών με βάση σύστημα καταγραφής του χρόνου.

Άρθρο 14

Περιπτώσεις δαπανών προσωπικού

1. Ως άμεσες δαπάνες προσωπικού ορίζονται οι δαπάνες για αμοιβές των φυσικών προσώπων τα οποία

απασχολούνται για την προετοιμασία, τη διοίκηση/διαχείριση και την υλοποίηση της πράξης υπό τον όρο ότι συμμορφώνονται προς τα οριζόμενα στον Κανονισμό INTERREG σχετικώς, ιδίως στα του άρθρου 39.

2. Στις περιπτώσεις πράξεων που δεν υλοποιούνται αποκλειστικά μέσω δημόσιας σύμβασης, οι άμεσες δαπάνες για αμοιβές προσωπικού που πιστοποιούνται από το δικαιούχο βάσει κατάλληλων δικαιολογητικών εγγράφων, τα οποία καθιστούν εφικτή την εξακρίβωση του χρόνου απασχόλησης του προσωπικού στην πράξη για την εκτέλεση των ενεργειών που περιλαμβάνει και του κόστους του δικαιούχου για το χρόνο αυτό, αντιστοιχούν σε παραδοτέα της πράξης και προβλέπονται στο εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο και στη Σύμβαση χρηματοδότησης, αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες εάν πληρούν τους ακόλουθους όρους:

α) Το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στην πράξη συνδέεται με το δικαιούχο με σχέση εξαρτημένης εργασίας (μόνιμο, σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου χρόνου). Το προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη καθώς και ο χρόνος απασχόλησης του σε αυτή καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου.

β) Στις περιπτώσεις φορέων του δημοσίου τομέα το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου που απασχολείται στην πράξη για την εκτέλεση δραστηριοτήτων τις οποίες ο δικαιούχος δεν θα εκτελούσε εάν δεν είχε αναληφθεί η υλοποίηση της πράξης. Ο χρόνος απασχόλησης του προσωπικού στην πράξη προσδιορίζεται στην απόφαση του αρμόδιου οργάνου του δικαιούχου.

γ) Τυχόν έκτακτο προσωπικό που απαιτείται για την υλοποίηση της πράξης απασχολείται από το δικαιούχο είτε με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου (πλήρους ή μερικής απασχόλησης), είτε με σύμβαση μίσθωσης έργου. Στη σύμβαση προσδιορίζεται η απασχόληση στην πράξη, το αντικείμενο της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα της πράξης, η διάρκεια της σύμβασης και η αμοιβή.

δ) Διασφαλίζεται τεκμηριωμένα η μη διπλή χρηματοδότηση των δαπανών από κάθε άλλη πηγή χρηματοδότησης.

3. Φυσικά πρόσωπα που απασχολούνται στην πράξη στη βάση συμβάσεων μίσθωσης έργου θεωρούνται έκτακτο προσωπικό του δικαιούχου για το χρονικό διάστημα της υλοποίησης της σύμβασης, υπό τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Στη σύμβαση προσδιορίζεται το συγκεκριμένο έργο που θα εκτελεστεί προσδιοριζόμενο σε σχέση με την πράξη, ο χρόνος εκτέλεσης και παράδοσης του, το συνολικό ποσό της αμοιβής του αντισυμβαλλόμενου φυσικού προσώπου, ο τόπος εκτέλεσης του έργου, καθώς και ότι το έργο συνδέεται αποκλειστικά με τις ανάγκες της πράξης για την οποία συνάπτεται.

β) Το φυσικό πρόσωπο εργάζεται υπό τις οδηγίες του δικαιούχου στις εγκαταστάσεις του δικαιούχου ή/και στον τόπο εκτέλεσης του έργου, αν είναι διαφορετικός. Η διάρκεια της σύμβασης δύναται να συμπίπτει ή να είναι μικρότερη από τη διάρκεια της πράξης και πάντως εντός του χρονοδιαγράμματος της πράξης.

γ) Το αποτέλεσμα της εργασίας ανήκει στον δικαιούχο.

δ) Η αμοιβή του φυσικού προσώπου, καθορίζεται με βάση τις χρονικές απαιτήσεις για την ολοκλήρωση του παρεχόμενου έργου και δεν είναι σημαντικά διαφορετική από αυτή που έχει ο δικαιούχος για το προσωπικό του το οποίο εκτελεί παρόμοια καθήκοντα ή αν δεν έχει τέτοιο προσωπικό, από αυτή που απαντάται στην αγορά για παρόμοια απασχόληση, προσόντα και εμπειρία. Η αμοιβή του φυσικού προσώπου πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τα στάδια υλοποίησης του έργου του. Ρήτρα καταβολής της αμοιβής τμηματικά κατά μήνα ή άλλο χρονικό όριο χωρίς συνάρτηση με την πρόοδο ή/και τα παραδοτέα του έργου του είναι μη επιλέξιμη.

ε) Το αντικείμενο της σύμβασης δεν καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες του δικαιούχου. Απασχόληση του φυσικού προσώπου σε αντικείμενο άσχετο με εκείνο που περιγράφεται στη σύμβαση καθιστά τις δαπάνες της σύμβασης μη επιλέξιμες στο σύνολό τους.

4. Φυσικά πρόσωπα (ερευνητές, προπτυχιακοί ή μεταπτυχιακοί φοιτητές, υποψήφιοι διδάκτορες) που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης στη βάση σύμβασης ή απόφασης του αρμόδιου οργάνου, η οποία προβλέπει τη χορήγηση υποτροφίας ως αντάλλαγμα για την απασχόληση του φυσικού προσώπου στην πράξη, εντάσσονται στις δαπάνες προσωπικού του δικαιούχου, εφόσον η χορήγηση της υποτροφίας γίνεται σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και η σύμβαση, ή η σχετική απόφαση, προσδιορίζει επαρκώς το αντικείμενο της συμμετοχής του φυσικού προσώπου στο έργο, τον χρόνο απασχόλησης και ιδίως τις ώρες απασχόλησης, εάν προβλέπεται ωριαία αποζημίωση, το ποσό της υποτροφίας και τον τρόπο καταβολής του, καθώς και τον τόπο εκτέλεσης του έργου του. Σπουδαστές που λαμβάνουν υποτροφία, από οποιοδήποτε πηγή, με σκοπό την οικονομική ενίσχυσή τους για τη συνέχιση/ολοκλήρωση των σπουδών τους ή τη βράβευσή τους λόγω εξαιρετικών επιδόσεων δεν εντάσσονται στο προσωπικό του δικαιούχου.

5. Φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης ως υπεργολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου. Το προσωπικό του δικαιούχου δεν επιτρέπεται να απασχολείται στην πράξη στη βάση σύμβασης παροχής υπηρεσιών (υπεργολάβος) ή σύμβασης μίσθωσης έργου.

6. Οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού του δικαιούχου, το οποίο απασχολείται για την διαχείριση/διοίκηση πράξεων, οι οποίες υλοποιούνται αποκλειστικά μέσω δημοσίων συμβάσεων, δεν είναι επιλέξιμες.

7. Η επιλογή τυχόν έκτακτου προσωπικού για τις ανάγκες της πράξης με οποιαδήποτε σχέση (σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, σύμβαση μίσθωσης έργου, χορήγηση υποτροφίας), πραγματοποιείται τηρώντας την ισχύουσα νομοθεσία και τις γενικές αρχές της ΣΛΕΕ και ειδικά την αρχή της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας. Ειδικά για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου δημοσιεύεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή/και του προγράμματος με αναφορά στα

επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και το σκοπό τού προς υλοποίηση έργου.

8. Οι άμεσες δαπάνες τακτικού ή/και έκτακτου προσωπικού είναι επιλέξιμες εάν είναι σύμφωνες με τη συνήθη πρακτική αμοιβών του δικαιούχου για τα σχετικά κάθε φορά καθήκοντα ή με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή επίσημα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στην επαγγελματική ιδιότητα για ανάλογη θέση και εμπειρία και μέχρι του ποσού που τυχόν προσδιορίζεται στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων του δικαιούχου. Για τις περιπτώσεις συμβάσεων μίσθωσης έργου στις δαπάνες συνυπολογίζεται και ο ΦΠΑ της σύμβασης έργου, εφόσον προβλέπεται και βαρύνει πραγματικά και οριστικά τον δικαιούχο, σύμφωνα με το άρθρο 24 της παρούσας.

9. Για τον προσδιορισμό των άμεσων δαπανών προσωπικού, η ωριαία αμοιβή μπορεί να υπολογίζεται με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης με 1.720 ώρες για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης ή κατ'αντίστοιχη αναλογία των 1.720 ωρών για τα άτομα που εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης,

β) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο μηνιαίο μικτό κόστος απασχόλησης με τον μέσο μηνιαίο χρόνο εργασίας του συγκεκριμένου προσώπου, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες στους οποίους παραπέμπει η σύμβαση απασχόλησης ή εργασίας ή η απόφαση διορισμού (αμφότερες αναφέρονται ως το έγγραφο απασχόλησης).

Εάν δεν είναι διαθέσιμο το ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης, αυτό μπορεί να υπολογιστεί από το διαθέσιμο τεκμηριωμένο μικτό κόστος απασχόλησης ή από το έγγραφο απασχόλησης (σύμβαση), κατόπιν δέουσας προσαρμογής για περίοδο 12 μηνών.

Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης που υπολογίζεται σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια αποτελεί επιλογή απλοποιημένου κόστους του στοιχείου (β) της παρ. 1 του άρθρου 12.

10. Στο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης συμπεριλαμβάνεται και το ανάλογο ποσό από τυχόν επιδόματα/επιμίσθια που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή τη σύμβαση εργασίας, τα οποία χορηγούνται σε τακτική βάση και δεν συνδέονται με την απόδοση του απασχολούμενου. Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ή στη σύμβαση εργασίας ή/και καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc) δεν είναι επιλέξιμες και δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης.

11. Οι δαπάνες για υπερεργασία, υπερωριακή ή άλλη τυχόν πρόσθετη απασχόληση που περιλαμβάνεται στο τελευταίο τεκμηριωμένο ετήσιο μικτό κόστος απασχόλησης σύμφωνα με το λογιστικό σύστημα του δικαιούχου, εξαιρούνται από τον υπολογισμό του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης.

12. Οι ασφαλιστικές εισφορές είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον αυτές βαρύνουν πραγματικά τον δικαιούχο για την απασχόληση του προσωπικού στην πράξη.

13. Οι δαπάνες προσωπικού που σχετίζονται με άτομα τα οποία εργάζονται με καθεστώς μερικής απασχόλησης για την πράξη μπορούν να υπολογίζονται ως σταθερό ποσοστό του μικτού κόστους απασχόλησης, σύμφωνα με καθορισμένο ποσοστό του χρόνου που εργάστηκαν για την πράξη ανά μήνα, χωρίς να απαιτείται η δημιουργία χωριστού συστήματος καταχώρισης των ωρών εργασίας, σύμφωνα με την παρ. 19.2.ι). Ο εργοδότης παρέχει έγγραφο στους υπαλλήλους στο οποίο καθορίζεται το εν λόγω σταθερό ποσοστό, σύμφωνα με την παρ. 19.1.

14. Ο μέγιστος χρόνος απασχόλησης προσωπικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υλοποίηση της πράξης δεν μπορεί να ξεπερνά το άθροισμα του συνήθους συμβατικού χρόνου πλήρους απασχόλησης των 8 ωρών ημερησίως και του μέγιστου υπερωριακού χρόνου που προβλέπεται από την κάθε φορά κείμενη νομοθεσία. Η ανάθεση υπερωριακής απασχόλησης γίνεται σύμφωνα με τις κάθε φορά ισχύουσες διατάξεις.

Για το προσωπικό που το κόστος απασχόλησής του στην πράξη υπολογίζεται με βάση το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης της παρ. 9, ο συνολικός αριθμός ωρών που μπορεί να δηλωθεί για κάθε απασχολούμενο για ένα δεδομένο έτος ή για έναν δεδομένο μήνα, δεν μπορεί να υπερβαίνει τον αριθμό των ωρών που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης.

15. Οι δαπάνες για απασχόληση του προσωπικού πέραν του συμβατικού του χρόνου είναι επιλέξιμες και καταβάλλονται είτε α) ως αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης με βάση το εφαρμοζόμενο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου ως πραγματικές δαπάνες, είτε β) ως πρόσθετη αμοιβή, με βάση το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης της παρ. 9.

16. Αποζημιώσεις που προβλέπονται στο θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για την εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών-καθηκόντων στο πλαίσιο της απασχόλησής τους στον φορέα είναι επιλέξιμες δαπάνες εφόσον είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης και καταβάλλονται στη βάση του πραγματικού κόστους.

17. Δαπάνες για αμοιβές φυσικών προσώπων, ανεξάρτητα από τη σχέση τους με τον δικαιούχο, τα οποία είτε συμμετέχουν σε επιτροπές, ομάδες εργασίας κ.λπ. για την υλοποίηση πράξεων, είτε υλοποιούν αυτόνομα προκαθορισμένο έργο με κατ'αποκοπή αμοιβή στο πλαίσιο πράξης, οι οποίες προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις ή συνιστώνται και συγκροτούνται με διοικητικές ή κανονιστικές πράξεις και λειτουργούν εκτός του κανονικού ωραρίου εργασίας είναι επιλέξιμες.

18. Οι αποζημιώσεις προσωπικού για απασχόληση πέραν του συμβατικού χρόνου υπόκεινται στα κάθε φορά ισχύοντα ανώτατα όρια αμοιβών.

19. Για την τεκμηρίωση των άμεσων δαπανών προσωπικού που βαρύνουν την πράξη απαιτούνται:

19.1 Απόφαση της διοίκησης (ή του αρμόδιου οργάνου) του δικαιούχου με την οποία καθορίζεται το προσωπικό που θα απασχοληθεί στην πράξη (τακτικό και έκτακτο), τα καθήκοντά τους σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο της πράξης και ο χρόνος απασχόλησής τους σε αυτή.

Στην περίπτωση που η απασχόληση του προσωπικού στην πράξη αποτελεί σταθερό ποσοστό της μηνιαίας απασχόλησής του, η απόφαση προσδιορίζει το σταθερό ποσοστό.

Επιπλέον:

19.2 Για το τακτικό προσωπικό του δικαιούχου:

i) Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα και για κάθε πράξη ή άλλη δραστηριότητα στον δικαιούχο, υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.

Για τις περιπτώσεις που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου δεν απαιτείται η συμπλήρωση φύλλων χρονοχρέωσης αλλά βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου, η οποία συνυπογράφεται από τον απασχολούμενο, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης του φυσικού προσώπου στην πράξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση της παρ. 19.1.

ii) Μισθοδοτικές καταστάσεις του δικαιούχου όπου εμφανίζονται, οι μικτές ετήσιες αποδοχές, οι αντίστοιχες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τα τυχόν επιδόματα που προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου για το έτος αναφοράς στο οποίο βασίζεται ο υπολογισμός του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης. Στις μισθοδοτικές καταστάσεις θα πρέπει να εμφανίζονται διακριτά οι αποζημιώσεις για την υπερωριακή και την πρόσθετη απασχόληση του προσωπικού, τυχόν επιδόματα που δεν χορηγούνται σε τακτική βάση και άλλες τυχόν αποδοχές που καταβάλλονται κατά περίπτωση (ad hoc).

Στην περίπτωση που ο υπολογισμός του μικτού ωριαίου κόστους απασχόλησης βασίζεται σε προσαρμογή των διαθέσιμων στοιχείων βάσει της παρ. 8, τρίτο εδάφιο, διαθέσιμες μισθοδοτικές καταστάσεις ή τη σχετική σύμβαση, στη βάση των οποίων υπολογίζεται το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης.

19.3 Για το έκτακτο προσωπικό που συμμετέχει στην πράξη με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου:

i) Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τον δικαιούχο,

ii) Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται σε περισσότερες από μία συγχρηματοδοτούμενες πράξεις και η απασχόληση του δεν αποτελεί σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται σε επίπεδο φυσικού προσώπου οι πραγματικές ώρες απασχόλησής του ανά ημέρα στην κάθε πράξη. Τα απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης είναι υπογεγραμμένα από τον απασχολούμενο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου.

iii) Στην περίπτωση που το φυσικό πρόσωπο απασχολείται στην πράξη για το σύνολο ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού του χρόνου, βεβαίωση του υπευθύνου της διοίκησης του δικαιούχου, σχετικά με το ποσοστό απασχόλησης του φυσικού προσώπου στην πράξη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη σχετική απόφαση

του εδαφίου 19.1. Η βεβαίωση συνυπογράφεται από το φυσικό πρόσωπο.

19.4 Για όσους συμβάλλονται στην πράξη με σύμβαση μίσθωσης έργου:

i) Σύμβαση μίσθωσης έργου, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με την παρ. 7.

ii) Άδεια του αρμόδιου κατά περίπτωση οργάνου, για τις περιπτώσεις προσωπικού του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπου απαιτείται.

iii) Βεβαίωση παραλαβής του έργου στην αντίστοιχη περίοδο.

19.5 Για όσους συμβάλλονται στην πράξη με σύμβαση/ απόφαση χορήγησης υποτροφίας:

i) Σύμβαση ή απόφαση χορήγησης υποτροφίας, σε συνέχεια ανοικτής διαδικασίας σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο του δικαιούχου και την παρ. 7α.

ii) Μηνιαία συνολικά απολογιστικά φύλλα χρονοχρέωσης (global timesheets), στα οποία θα αποτυπώνονται οι πραγματικές ώρες απασχόλησης του υποτρόφου στην πράξη, ανά ημέρα, υπογεγραμμένα από τον υπότροφο και τον υπεύθυνο της διοίκησης του δικαιούχου, όταν η σύμβαση ή η απόφαση για τη χορήγηση της υποτροφίας προσδιορίζει ωριαία αποζημίωση για τη συμμετοχή στην πράξη.

Άρθρο 15

Έξοδα γραφείου και διοικητικές δαπάνες

1. Τα έξοδα γραφείου και οι διοικητικές δαπάνες περιλαμβάνονται στα ακόλουθα:

- α) μίσθωμα γραφείου,
- β) ασφάλεια και φόροι που συνδέονται με τα κτίρια στα οποία στεγάζεται το προσωπικό και με τον εξοπλισμό του γραφείου (όπως ασφάλεια πυρκαγιάς ή κλοπής),
- γ) υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (όπως ηλεκτρικό, θέρμανση, ύδρευση),
- δ) προμήθειες ειδών γραφείου,
- ε) λογιστική,
- στ) αρχεία,
- ζ) συντήρηση, καθαρισμός και επισκευές,
- η) ασφάλεια,
- θ) συστήματα ΤΠ,
- ι) επικοινωνία (όπως τηλέφωνο, φαξ, πρόσβαση στο διαδίκτυο, ταχυδρομικές υπηρεσίες, επαγγελματικές κάρτες),
- ια) τραπεζικά έξοδα για το άνοιγμα και τη διαχείριση του λογαριασμού ή των λογαριασμών, όταν για την υλοποίηση μιας πράξης απαιτείται το άνοιγμα ξεχωριστού λογαριασμού, και
- ιβ) έξοδα για διακρατικές οικονομικές συναλλαγές.

2. Τα έξοδα γραφείου και οι διοικητικές δαπάνες μπορούν να υπολογίζονται ως σταθερό ποσοστό των ακαθάριστων δαπανών απασχόλησης, σύμφωνα με το άρθρο 54 πρώτο εδάφιο στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060.

Άρθρο 16

Δαπάνες μετακίνησης

1. Οι δαπάνες μετακίνησης του προσωπικού του δικαιούχου, ή/και των επί μέρους φορέων που συμμετέχουν στην εκτέλεση της πράξης, για:

α) τα έξοδα κίνησης και ειδικότερα το αντίτιμο των εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς (ή συγκοινωνιακών μέσων), η δαπάνη χιλιομετρικής αποζημίωσης λόγω χρήσης ιδιόκτητου ή μισθωμένου μεταφορικού μέσου στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση του, η δαπάνη διοδίων, ο ναύλος οχήματος σε μετακινήσεις με θαλάσσιο μέσο μεταφοράς, η μίσθωση οχήματος ή η δαπάνη λόγω χρήσης επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (ταξί) στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η χρήση τους,

β) τα έξοδα διανυκτέρευσης για το αναγνωριζόμενο ποσό για κάθε τύπο ξενοδοχειακής μονάδας ή ενοικιαζόμενου καταλύματος, και

γ) την ημερήσια αποζημίωση, η οποία καταβάλλεται στον μετακινούμενο για την κάλυψη των εξόδων τα οποία προκαλούνται λόγω της μετακίνησης και παραμονής του εκτός έδρας για εκτέλεση υπηρεσίας, είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης, προβλέπονται στην απόφαση ένταξης και πραγματοποιούνται σύμφωνα με το σχετικό θεσμικό πλαίσιο που εφαρμόζει ο δικαιούχος.

2. Οι δαπάνες της ανωτέρω παραγράφου αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες μέχρι τα ανώτατα όρια που ορίζονται στις διατάξεις της υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 «Δαπάνες μετακινούμενων εντός και εκτός επικράτειας» (Α' 94), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, καθώς και στην υπό στοιχεία 2/68332/ΔΕΠ κοινή υπουργική απόφαση «Ρυθμίσεις για τις μετακινήσεις στο πλαίσιο ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας του ΕΣΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των ΠΑΑ και ΕΠΑΛΘ, του ΕΟΧ και του Μηχανισμού Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη» (Β' 2943/2016), εκτός εάν ορίζονται χαμηλότερα όρια από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των δικαιούχων, όπως ισχύει κάθε φορά.

3. Οι δαπάνες του δικαιούχου για τη μετακίνηση φυσικών προσώπων που συμμετέχουν στην υλοποίηση της πράξης βάσει σύμβασης μίσθωσης έργου ή υποτροφίας είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες, προσδιορίζονται στη σχετική σύμβαση και αποζημιώνονται από τον δικαιούχο σύμφωνα με τα εφαρμοζόμενα για το προσωπικό του δικαιούχου που συμμετέχει στην πράξη.

4. Δαπάνες μετακίνησης προσωπικού του δικαιούχου ή άλλων φυσικών προσώπων, το κόστος απασχόλησης των οποίων δεν προσδιορίζεται και δεν συμπεριλαμβάνεται στον προϋπολογισμό της πράξης, δεν είναι επιλέξιμες εφόσον δεν προβλέπεται ρητά η συμμετοχή τους στην υλοποίηση του έργου.

5. Τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής εξωτερικών εμπειρογνομόνων και φορέων παροχής υπηρεσιών εμπίπτουν στην κατηγορία εξόδων εξωτερικής εμπειρογνομosύνης και παροχής υπηρεσιών που αναφέρονται στο άρθρο 18.

6. Η άμεση πληρωμή δαπανών για τις κατηγορίες εξόδων που απαριθμούνται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) έως δ) από υπάλληλο του δικαιούχου συνοδεύεται από απόδειξη της επιστροφής των δαπανών από τον δικαιούχο στον εν λόγω υπάλληλο.

7. Τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής μιας πράξης μπορούν να υπολογίζονται με ενιαίο συντελεστή έως και το 15% των άμεσων δαπανών προσωπικού της εν λόγω πράξης, χωρίς να απαιτείται τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε υπολογισμούς για τον προσδιορισμό του εφαρμοζόμενου συντελεστή.

Άρθρο 17

Δαπάνες δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών

1. Οι δαπάνες συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών είναι επιλέξιμες εφόσον ο δικαιούχος προβεί στη σύναψή τους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό του πλαίσιο, σύμφωνα με τους κανόνες και αρχές όπως εξειδικεύονται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ και σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας.

2. Ειδικότερα, και ως προς το θεσμικό πλαίσιο, στην περίπτωση συμβάσεων που δεν έχουν τον χαρακτήρα της δημόσιας σύμβασης, οι κανόνες και οι διαδικασίες συμβασιοποίησης και εκτέλεσης των συμβάσεων αυτών όπως αποτυπώνονται στον κανονισμό σύναψης συμβάσεων του φορέα ή σε άλλο δεσμευτικό για τον φορέα κείμενο σύναψης και εκτέλεσης των συγχρηματοδοτούμενων συμβάσεων, πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τα παρακάτω:

i) Σαφή πρόβλεψη περί της ιδιωτικής φύσης των συμβάσεων που συνάπτονται βάσει του εν λόγω πλαισίου και ορισμό των αρμόδιων Δικαστηρίων για τις διαφορές που τυχόν προκύψουν κατά τη σύναψη ή κατά την εκτέλεση των συμβάσεων.

ii) Επαρκείς κανόνες δημοσιότητας τόσο για τις συμβάσεις άνω των ενωσιακών ορίων όσο και για τις υπόλοιπες συμβάσεις. Ειδικότερα, στην περίπτωση συμβάσεων άνω των ενωσιακών ορίων, όπως ισχύουν κάθε φορά, η δημοσίευση της περίληψης της πρόσκλησης (εφόσον υπάρχει, ήτοι στην περίπτωση επιλογής αντίστοιχης διαδικασίας) στο Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι υποχρεωτική με ειδική μνεία περί του ιδιωτικού χαρακτήρα της σύμβασης.

iii) Πλήρη αποτύπωση των προβλεπόμενων διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

iv) Πλήρη περιγραφή των κανόνων επιλογής (λεπτομερή κριτήρια συμμετοχής και αξιολόγησης, εφαρμοζόμενα σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας) και όρο περί διεξαγωγής της διαδικασίας σε ανταγωνιστική βάση, σύμφωνα με κανόνες ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας (στην περίπτωση επιλογής διαδικασίας ανοικτού-ανταγωνιστικού τύπου).

v) Λόγους αποκλεισμού και κανόνες σχετικούς με τους δικαιούμενους συμμετοχής οι οποίοι πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις προβλέψεις της ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις.

vi) Κανόνες πρόσβασης στα έγγραφα.

vii) Αρμόδια όργανα αξιολόγησης, έγκρισης των αποτελεσμάτων και εξέτασης τυχόν αντιρρήσεων.

viii) Καθορισμό του τρόπου επικοινωνίας.

ix) Κανόνες σχετικούς με τη σύγκρουση συμφερόντων.
 x) Κανόνες υλοποίησης και τροποποίησης της σύμβασης οι οποίοι πρέπει να είναι σύμφωνοι με τις προβλέψεις της ενωσιακής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις.

3. Σε περίπτωση δικαστικών εκκρεμοτήτων ως προς συγκεκριμένη σύμβαση, ο δικαιούχος υποβάλλει προς τη ΔΑ έκθεση ενημέρωσης καθώς και τεκμηρίωσης περί τήρησης κατά τη διαδικασία σύναψης των αρχών ίσης μεταχείρισης, διαφάνειας και καλής πίστης και η ΔΑ αποφαίνεται σχετικά πριν την έγκριση δαπανών.

4. Η παρ. 2 καταλαμβάνει συμβάσεις, κατά την έννοια των άρθρων 61 και 290 του ν. 4412/2016 αναλογικά εφαρμοζόμενων, των οποίων η εκκίνηση λαμβάνει χώρα μετά την δημοσίευση της παρούσας.

5. Η παρ. 1 ισχύει για όλες τις συμβάσεις ανεξάρτητα από τη χρονική στιγμή εκκίνησης της διαδικασίας.

6. Η παρ. 3 ισχύει για συμβάσεις που προσκομίζονται πρώτη φορά στη ΔΑ μετά την δημοσίευση της παρούσας.

Άρθρο 18

Έξοδα εξωτερικής εμπειρογνομosύνης και παροχής υπηρεσιών

Τα έξοδα εξωτερικής εμπειρογνομosύνης και παροχής υπηρεσιών περιορίζονται στις ακόλουθες υπηρεσίες και εμπειρογνομosύνη που παρέχονται από φορέα του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα ή από φυσικό πρόσωπο, άλλο από τον δικαιούχο, και όλους τους εταίρους της πράξης:

- α) μελέτες ή έρευνες (όπως αξιολογήσεις, στρατηγικές, υπομνήματα, διαγράμματα σχεδιασμού, εγχειρίδια),
- β) κατάρτιση,
- γ) μεταφράσεις,
- δ) ανάπτυξη, τροποποιήσεις και επικαιροποιήσεις συστημάτων ΤΠ και ιστοτόπων,
- ε) προώθηση, επικοινωνία, διαφήμιση, διαφημιστικό υλικό και δραστηριότητες ή πληροφορίες προώθησης που συνδέονται με την συγκεκριμένη πράξη ή το συγκεκριμένο πρόγραμμα,
- στ) χρηματοοικονομική διαχείριση,
- ζ) υπηρεσίες σχετικές με την οργάνωση και την υλοποίηση εκδηλώσεων ή συνεδριάσεων (μεταξύ άλλων ενοικίαση, τροφοδοσία ή διερμηνεία),
- η) συμμετοχή σε εκδηλώσεις (όπως τέλη εγγραφής),
- θ) νομικοί σύμβουλοι και συμβολαιογραφικές υπηρεσίες, τεχνική και χρηματοοικονομική εμπειρογνομosύνη, άλλες δραστηριότητες παροχής συμβουλών και λογιστικών υπηρεσιών,
- ι) δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας,
- ια) παροχή εγγυήσεων από τράπεζα ή άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, όταν απαιτείται από το ενωσιακό ή το εθνικό δίκαιο ή σε έγγραφο προγραμματισμού που έχει εγκριθεί από την επιτροπή παρακολούθησης,
- ιβ) ταξίδια και διαμονή για εξωτερικούς εμπειρογνομosύνη, ομιλητές, προέδρους των συνεδριάσεων και παρόχους υπηρεσιών και
- ιγ) άλλη ειδική εμπειρογνομosύνη και υπηρεσίες που χρειάζονται για τις πράξεις.

Άρθρο 19

Δαπάνες εξοπλισμού

1. Οι δαπάνες του δικαιούχου της πράξης για αγορά, ενοικίαση ή μίσθωση εξοπλισμού, εκτός από εκείνες που καλύπτονται από το άρθρο 15 περιορίζονται στα ακόλουθα:

- α) εξοπλισμό γραφείου,
- β) υλικό και λογισμικό ΤΠ,
- γ) επίπλωση και σχετικό εξοπλισμό,
- δ) εργαστηριακό εξοπλισμό,
- ε) μηχανές και όργανα,
- στ) εργαλεία ή συσκευές,
- ζ) οχήματα και
- η) άλλο ειδικό εξοπλισμό που χρειάζεται για τις πράξεις.

2. Τα έξοδα αγοράς μεταχειρισμένου εξοπλισμού μπορεί να είναι επιλέξιμα, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) δεν έχει χορηγηθεί άλλη ενίσχυση από τα κονδύλια Interreg ή από τα ταμεία που απαριθμούνται στο άρθρο 1 παρ. 1 στοιχείο α) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060,
- β) η τιμή του δεν υπερβαίνει την τιμή που είναι γενικά αποδεκτή στην εν λόγω αγορά και
- γ) ο εξοπλισμός έχει τα τεχνικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την πράξη και είναι σύμφωνος με τις ισχύουσες προδιαγραφές και τα ισχύοντα πρότυπα.

Άρθρο 20

Δαπάνες για υποδομές και έργα

Οι δαπάνες για υποδομές και έργα περιορίζονται στα ακόλουθα:

- α) αγορά γης σύμφωνα με το άρθρο 64 παρ.1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060,
- β) οικοδομικές άδειες,
- γ) δομικά υλικά,
- δ) εργασία και
- ε) ειδικές παρεμβάσεις (όπως αποκατάσταση του εδάφους, εκκαθάριση ναρκοπεδίων).

Άρθρο 21

Συνεισφορές σε είδος

1. Οι συνεισφορές σε είδος υπό μορφή παροχής εργασιών, αγαθών, υπηρεσιών, γης και ακινήτων για τις οποίες δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές που υποστηρίζονται από τιμολόγια ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας μπορούν να είναι επιλέξιμες αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- α) η δημόσια στήριξη που καταβάλλεται για την πράξη και περιλαμβάνει συνεισφορές σε είδος δεν υπερβαίνει τη συνολική επιλέξιμη δαπάνη, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος, κατά την περάτωση της πράξης. Οι συνεισφορές σε είδος μειώνουν ισόποσα τις χορηγούμενες από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων πιστώσεις στον δικαιούχο,
- β) η αξία που αποδίδεται στις συνεισφορές σε είδος δεν υπερβαίνει τις δαπάνες που είναι γενικά αποδεκτές στην εν λόγω αγορά,
- γ) η αξία και η χορήγηση της συνεισφοράς σε είδος μπορεί να αποτιμηθεί και να επαληθευτεί ανεξάρτητα,

δ) στην περίπτωση παροχής γης ή ακινήτων, μπορεί να πραγματοποιηθεί πληρωμή για τους σκοπούς σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης ετήσιου ονομαστικού ύψους που δεν υπερβαίνει το 1€. Η αξία της γης ή των ακινήτων πιστοποιείται από ανεξάρτητο ειδικευμένο εμπειρογνώμονα ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα και δεν υπερβαίνει το όριο του 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη (ή 15% για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια),

ε) στην περίπτωση συνεισφορών σε είδος υπό μορφή άμισθης εργασίας, η αξία της εν λόγω εργασίας αποτιμάται με βάση τον επαληθευμένο χρόνο εργασίας και τον συντελεστή αμοιβής για ισοδύναμη εργασία.

2. Στις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων ισχύουν οι ειδικότεροι όροι του καθεστώτος ενίσχυσης.

Άρθρο 22

Αποσβέσεις

Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων, για τις οποίες δεν έχουν πραγματοποιηθεί πληρωμές που να δικαιολογούνται από τιμολόγια, μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες αν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) το επιτρέπουν οι κανόνες επιλεξιμότητας του προγράμματος,

β) τα πάγια στοιχεία είναι τεκμηριωμένα απαραίτητα για την εκτέλεση της πράξης,

γ) το ποσό της δαπάνης υπολογίζεται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες και συνήθεις λογιστικές πρακτικές του δικαιούχου, αποτυπώνεται στο λογιστικό σύστημα που τηρεί ο δικαιούχος και δικαιολογείται με παραστατικά που έχουν ισοδύναμη αποδεικτική αξία με τιμολόγια για επιλέξιμες δαπάνες, όταν οι δαπάνες αυτές επιστρέφονται στη βάση του πραγματικού κόστους σύμφωνα με τη μορφή που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παρ. 1 του άρθρου 53 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060. Ένας λογιστικός κανόνας δεν είναι κατάλληλος όταν προσαρμόζεται σε συγκεκριμένη πράξη ή σε συγκεκριμένη πηγή χρηματοδότησης.

δ) οι δαπάνες αφορούν αποκλειστικά την περίοδο στήριξης της πράξης και ειδικότερα την χρονική περίοδο που τα πάγια χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της πράξης.

ε) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί δημόσιες επιχορηγήσεις για την αγορά των αποσβεσμένων περιουσιακών στοιχείων.

Άρθρο 23

Επιλεξιμότητα Εδαφικών Εκτάσεων - Κτιριακών Εγκαταστάσεων - Εξοπλισμός και Οχήματα - Άυλα πάγια στοιχεία - Δαπάνες Ενοικίων

Α. Εδαφικές Εκτάσεις:

1. Οι δαπάνες για την απόκτηση των απαραίτητων για την πράξη εδαφικών εκτάσεων είναι επιλέξιμες για στήριξη από το ΕΤΠΑ, εφ' όσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

α) Η αξία της εδαφικής έκτασης πιστοποιείται από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα.

β) Η έκταση δεν ανήκει στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

γ) Η δαπάνη για αγορά γης δεν υπερβαίνει το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15%. Για τα χρηματοδοτικά μέσα, τα εν λόγω ποσοστά εφαρμόζονται στη συνεισφορά του προγράμματος που καταβάλλεται στον τελικό αποδέκτη ή, σε περίπτωση εγγυήσεων, στο ποσό του υποκείμενου δανείου. Το ανωτέρω εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε πράξεις που αφορούν τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

2. Σε περίπτωση απαλλοτριώσεων, ισχύουν οι όροι α), β) και γ) της παρ. 1. Ως δαπάνη αγοράς νοείται η τιμή της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία καθορίζεται από τα αρμόδια δικαστήρια.

3. Οι ειδικές επιβαρύνσεις που αφορούν στην απαλλοτρίωση, όπως είναι η εκτίμηση του εμπειρογνώμονα, η νομική βοήθεια και η προσωρινή μίσθωση της έκτασης, είναι επιλέξιμες.

4. Οι δαπάνες για τη χορήγηση δουλείας διόδου στον τόπο του έργου, κατά τη διάρκεια της υλοποίησής του, οι αποζημιώσεις απώλειας της συγκομιδής και η αποκατάσταση των ζημιών, είναι επιλέξιμες εφόσον κρίνονται απαραίτητες για την υλοποίηση της πράξης.

Β. Κτιριακές εγκαταστάσεις

1. Το κόστος για την αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων δύναται να είναι επιλέξιμο για στήριξη από το ΕΤΠΑ, μόνο στην περίπτωση που πρόκειται για ήδη υπάρχοντα κτίρια, προσαρμοσμένα στις ειδικές λειτουργικές ανάγκες της πράξης και πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθοι όροι:

α) Η αξία των κτιριακών εγκαταστάσεων πιστοποιείται από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα.

β) Η κτιριακή εγκατάσταση δεν έχει αποτελέσει τα προηγούμενα δέκα έτη αντικείμενο εθνικής ή ενωσιακής επιχορήγησης.

γ) Η κτιριακή εγκατάσταση οφείλει να χρησιμοποιείται για το σκοπό και την περίοδο που ορίζονται στην απόφαση ένταξης της πράξης.

δ) Η χρήση της κτιριακής εγκατάστασης είναι σύμφωνη με τους στόχους της πράξης και του προγράμματος από το οποίο συγχρηματοδοτείται.

ε) Η κτιριακή εγκατάσταση δεν χρησιμοποιείται για κατοικία.

στ) Η αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων από φορέα ο οποίος δεν εμπίπτει στον δημόσιο ή στον ευρύτερο δημόσιο τομέα σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη, με εξαίρεση τις περιπτώσεις κρατικών ενισχύσεων.

ζ) Η κτιριακή εγκατάσταση δεν ανήκει στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

2. Οι ειδικές επιβαρύνσεις που αφορούν στην αγορά κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως είναι η εκτίμηση του εμπειρογνώμονα και η νομική βοήθεια είναι επιλέξιμες.

Γ. Εξοπλισμός και οχήματα

1. Εξοπλισμός ως πάγιο στοιχείο, θεωρείται κάθε στοιχείο το οποίο με κατάλληλη χρήση και συντήρηση έχει

ωφέλιμη ζωή μεγαλύτερη του ενός έτους, διατηρεί το αρχικό του σχήμα και εμφάνιση κατά τη χρήση, δεν χάνει την ταυτότητά του με ενσωμάτωση σε άλλο ή πιο σύνθετο στοιχείο και καταχωρίζεται, κατά περίπτωση, στο μητρώο παγίων.

2. Η δαπάνη αγοράς εξοπλισμού για την ίδρυση ή/και εκσυγχρονισμό υποδομής ή παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμη.

3. Η δαπάνη απόκτησης εξοπλισμού χρησιμοποιούμενου αποκλειστικά και μόνο κατά τη διάρκεια και για τις ανάγκες υλοποίησης μίας πράξης είναι επιλέξιμη υπό την προϋπόθεση ότι η διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του είναι μικρότερη από την διάρκεια υλοποίησης της πράξης.

4. Για εξοπλισμό που ανήκει στον δικαιούχο:

α) η δαπάνη για την αναβάθμιση ή την επέκταση της ωφέλιμης ζωής του εξοπλισμού είναι επιλέξιμη εφόσον αυξάνει την αξία του υφιστάμενου παγίου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην εθνική νομοθεσία και η δαπάνη απόσβεσής του δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη στο πλαίσιο της πράξης,

β) η δαπάνη έκτακτης συντήρησης/επισκευής του υφιστάμενου εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για την εκτέλεση της πράξης δεν είναι επιλέξιμη, εκτός εάν αυτή αυξάνει την αξία του υφιστάμενου παγίου και δηλώνεται στην πράξη ως απόσβεση,

γ) η δαπάνη προληπτικής/τακτικής συντήρησης του εξοπλισμού και η δαπάνη αγοράς αναλωσίμων για την ορθή λειτουργία του είναι επιλέξιμες για το χρονικό διάστημα που ο εξοπλισμός χρησιμοποιείται για τους σκοπούς της πράξης.

5. Οι δαπάνες προμήθειας ανταλλακτικών (ως πάγιο εξοπλισμό) είναι επιλέξιμες εφόσον αυτά είναι παρελκόμενα των κύριων εξαρτημάτων του εξοπλισμού που προμηθεύεται, αποτελούν δηλαδή αναπόσπαστο τμήμα τους για την ομαλή λειτουργία τους σύμφωνα με τους όρους προμήθειας του εξοπλισμού που προσφέρει ο προμηθευτής και δεν υπερβαίνουν το 10% της δαπάνης απόκτησης του υπό προμήθεια εξοπλισμού.

6. Οι δαπάνες για αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού είναι επιλέξιμες εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

i) ο εξοπλισμός δεν έχει χρηματοδοτηθεί από εθνική ή ενωσιακή πηγή χρηματοδότησης τα τελευταία δέκα (10) έτη,

ii) η τιμή του μεταχειρισμένου εξοπλισμού δεν υπερβαίνει, κατά τη χρονική στιγμή της προμήθειάς του, την αγοραία αξία του και είναι κατώτερη από την αξία αντίστοιχου καινούργιου εξοπλισμού,

iii) ο εξοπλισμός έχει τα τεχνικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την πράξη και είναι σύμφωνος με τους εφαρμοζόμενους κατά περίπτωση κανόνες.

Οι παραπάνω προϋποθέσεις τεκμηριώνονται από:

(α) υπεύθυνη δήλωση του προμηθευτή με την οποία βεβαιώνεται ότι ο εξοπλισμός δεν αποκτήθηκε κατά τα προηγούμενα δέκα (10) έτη με τη συνδρομή ενωσιακής ή εθνικής χρηματοδότησης και

(β) εμπειρογνωμοσύνη/ες, ή άλλη κατάλληλη εκτίμηση κατά περίπτωση, προκειμένου να αποδεικνύεται ότι ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός δεν υπερβαίνει την αγοραία

αξία του και ότι είναι κατώτερος από την αξία αντίστοιχου καινούργιου εξοπλισμού.

7. Σε περίπτωση σύνθετου πράγματος που αποτελείται από συστατικά μέρη και παραρτήματα, τμήματα των οποίων είναι μεταχειρισμένα και άλλα καινούργια, τότε οι δαπάνες για την αγορά του σύνθετου πράγματος είναι επιλέξιμες εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

i) τμήμα του σύνθετου πράγματος δεν έχει χρηματοδοτηθεί από εθνική ή ενωσιακή πηγή χρηματοδότησης τα τελευταία δέκα (10) έτη,

ii) η αξία του πράγματος δεν πρέπει να υπερβαίνει κατά τη χρονική στιγμή της προμήθειάς του την αγοραία αξία του, ούτε την αξία αντίστοιχου από λειτουργικής απόψεως καινούργιου πράγματος.

Οι ως άνω (i) και (ii) προϋποθέσεις τεκμηριώνονται με υπεύθυνη δήλωση του προμηθευτή με την οποία βεβαιώνεται ότι τα μεταχειρισμένα τμήματα δεν αποκτήθηκαν κατά τα προηγούμενα δέκα (10) έτη με τη συνδρομή ενωσιακής ή εθνικής χρηματοδότησης και με κατάλληλη/ες εμπειρογνωμοσύνη/ες ή άλλη κατάλληλη εκτίμηση, αντίστοιχα.

8. Οι δαπάνες για αγορά μεταχειρισμένου εξοπλισμού της παρ. 6 δεν είναι επιλέξιμες στις περιπτώσεις πράξεων κρατικών ενισχύσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Καν. 651/2014 και των Κανονισμών για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

9. Κατά παρέκκλιση των παρ. 6 και 7, αν ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός της παρ. 6, ή/και το σύνθετο πράγμα της παρ. 7, προσφέρεται από οικονομικό φορέα στο πλαίσιο ανοικτής διαγωνιστικής διαδικασίας, όπου κριτήριο επιλογής είναι μεταξύ άλλων και η οικονομική προσφορά, τότε δεν εξετάζονται οι προϋποθέσεις της παρ. 6(ii) και της παρ. 7(ii) αντίστοιχα.

10. Η δαπάνη προμήθειας οχημάτων είναι επιλέξιμη όταν τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα απόκτησης ή χρήσης του οχήματος για τη λειτουργία της επένδυσης ή την υλοποίηση της πράξης και προσδιορίζεται συγκεκριμένα στην απόφαση ένταξης.

Δ. Άυλα πάγια στοιχεία

Η αγορά και η χρήση άυλων παγίων στοιχείων, όπως π.χ. διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, λογισμικού κ.λπ., είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον η αγορά ή η χρήση των στοιχείων αυτών αποτελεί αντικείμενο της πράξης και προσδιορίζονται στην απόφαση ένταξης.

Ε. Δαπάνες ενοικίων:

Δαπάνες ενοικίων για τη χρήση παγίων στοιχείων που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της πράξης είναι επιλέξιμες δαπάνες από τα Ταμεία υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό κόστος για τη χρήση των παγίων καθ' όλη τη διάρκεια της πράξης δικαιολογεί τη μη απόκτηση τους με άλλο τρόπο και με την επιφύλαξη των λοιπών κανόνων επιλεξιμότητας.

Άρθρο 24

Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη για συνεισφορά από τα Ταμεία, κατ' άρθρο 64 ΚΚΔ, εκτός από i) πράξεις των οποίων το συνολικό

κόστος είναι λιγότερο από 5 000 000EUR (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ), και ii) πράξεις των οποίων το συνολικό κόστος είναι τουλάχιστον 5 000 000EUR (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) όταν δεν είναι ανακτήσιμο βάσει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ.

Είναι επιλέξιμη δαπάνη ο ΦΠΑ στα ταμεία μικρών έργων και επενδύσεις που πραγματοποιούνται από τελικούς αποδέκτες στο πλαίσιο ταμείων μικρών έργων δυνάμει του Interreg.

Άρθρο 25

Κρατήσεις υπέρ τρίτων

Κρατήσεις που πραγματοποιούνται από τους δικαιούχους για λογαριασμό τρίτων αποτελούν επιλέξιμη δαπάνη, εφόσον καταβάλλεται στους τρίτους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Δεν είναι επιλέξιμες οι κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή παρακρατήσεις που επιστρέφουν στον δικαιούχο με οποιοδήποτε τρόπο.

Άρθρο 26

Χρηματοδοτική μίσθωση

Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι επιλέξιμες εφόσον αιτιολογούνται για την υλοποίηση του έργου και με την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι ακόλουθοι όροι:

(α) Ο μισθωτής είναι ο άμεσος δικαιούχος της ενωσιακής συγχρηματοδότησης.

(β) Τα μισθώματα που καταβάλλει ο μισθωτής στον εκμισθωτή, συνοδευόμενα από εξοφλημένο τιμολόγιο ή λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής ισχύος, αποτελούν τη δαπάνη που είναι επιλέξιμη για συγχρηματοδότηση.

(γ) Σε περίπτωση σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης που περιλαμβάνει ρήτρα αγοράς ή προβλέπει ελάχιστη περίοδο χρηματοδοτικής μίσθωσης ίση με τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής του πάγιου στοιχείου που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, το ανώτατο ποσό που είναι επιλέξιμο για την ενωσιακή συγχρηματοδότηση δεν πρέπει να υπερβαίνει την καθαρή αγοραία αξία του εκμισθούμενου πάγιου στοιχείου. Οι άλλες δαπάνες που σχετίζονται με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (φόροι, περιθώριο κέρδους του εκμισθωτή, κόστος αναχρηματοδότησης, γενικά έξοδα, έξοδα ασφαλίσεων κ.λπ.) δεν είναι επιλέξιμες.

(δ) Η ενωσιακή στήριξη για τις συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης που αναφέρονται στο σημείο (γ) ανωτέρω καταβάλλεται στον μισθωτή σε μία ή περισσότερες δόσεις ανάλογα με τα μισθώματα που έχουν πραγματικά καταβληθεί. Εάν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης λήγει μετά την τελική ημερομηνία έως την οποία λαμβάνονται υπόψη οι πληρωμές στο πλαίσιο του προγράμματος, θεωρούνται επιλέξιμες μόνον οι δαπάνες για τα ληξιπρόθεσμα μισθώματα που καταβλήθηκαν από τον μισθωτή έως την τελική ημερομηνία των πληρωμών στο πλαίσιο του προγράμματος.

(ε) Σε περίπτωση συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που δεν περιλαμβάνουν ρήτρα εξαγοράς και των οποίων η διάρκεια είναι μικρότερη από τη διάρκεια της

ωφέλιμης ζωής του πάγιου στοιχείου που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, τα μισθώματα είναι επιλέξιμα για ενωσιακή συγχρηματοδότηση κατ' αναλογία προς την περίοδο της επιλέξιμης πράξης.

(στ) Ωστόσο, ο μισθωτής πρέπει να μπορεί να αποδεικνύει ότι η χρηματοδοτική μίσθωση είναι η πλέον αποτελεσματική από πλευράς κόστους μέθοδος για την απόκτηση της χρήσης του εξοπλισμού. Εάν η χρησιμοποίηση εναλλακτικής μεθόδου (π.χ. μίσθωση εξοπλισμού) συνεπαγόταν χαμηλότερο κόστος, το επιπλέον κόστος αφαιρείται από την επιλέξιμη δαπάνη.

Άρθρο 27

Προκαταβολές

1. Στην περίπτωση δημοσίων συμβάσεων, οι συμβατικές προκαταβολές που αφορούν στην εκτέλεση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών, είναι επιλέξιμες εφόσον προβλέπονται στις σχετικές προκηρύξεις και συμβάσεις ή είναι σύμφωνες με την ισχύουσα νομοθεσία και καταβάλλονται σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται κάθε φορά. Σε κάθε περίπτωση και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης, οι προκαταβολές θα πρέπει να καλυφθούν από τις δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους και να αφορούν εργασίες οι οποίες πιστοποιούνται από τους δικαιούχους και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

2. Στην περίπτωση κρατικών ενισχύσεων, οι προκαταβολές που έχουν καταβληθεί στον δικαιούχο από τον φορέα που χορηγεί την ενίσχυση είναι επιλέξιμες υπό τους ακόλουθους σωρευτικούς όρους:

α) οι προκαταβολές υπόκεινται στην υποχρέωση εγγύησης τράπεζας ή άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγκατεστημένου στην ελληνική επικράτεια ή καλύπτονται από μηχανισμό που παρέχεται ως εγγύηση από δημόσια οντότητα ή από το κράτος μέλος,

β) οι προκαταβολές δεν υπερβαίνουν το 40% του συνολικού ποσού της ενίσχυσης που χορηγείται σε δικαιούχο για μια δεδομένη πράξη,

γ) οι προκαταβολές καλύπτονται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους για την υλοποίηση της πράξης και δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας το αργότερο εντός τριών ετών από το έτος πληρωμής της προκαταβολής, ή την 31η Δεκεμβρίου 2029, όποια ημερομηνία είναι προγενέστερη. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν είναι επιλέξιμη η προκαταβολή κατά το μέρος που δεν έχει καλυφθεί από πραγματικές πληρωμές του δικαιούχου.

Άρθρο 28

Τραπεζικά έξοδα του δικαιούχου

1. Οι χρεωστικοί τόκοι, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης, δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.

2. Τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμα, με την επιφύλαξη της παρ. 3.

3. Τα τραπεζικά έξοδα για το άνοιγμα και την τήρηση λογαριασμών για την πραγματοποίηση πληρωμών για την πράξη είναι επιλέξιμες δαπάνες, εφόσον απαιτείται από τους όρους χρηματοδότησης της πράξης το άνοιγμα χωριστού λογαριασμού. Οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που διενεργούνται στο πλαίσιο πράξης με μεγάλο αριθμό συναλλαγών, είναι επιλέξιμες και δύνανται να συμψηφίζονται με τυχόν πιστωτικούς τόκους που προκύπτουν από τη διαχείριση του τραπεζικού λογαριασμού της πράξης.

4. Οι αμοιβές νομικών συμβούλων, συμβολαιογράφων, τεχνικών ή χρηματοοικονομικών εμπειρογνομόνων, ορκωτών λογιστών είναι επιλέξιμες εφόσον συνδέονται άμεσα και κατ' αποκλειστικότητα με την εκτέλεση της πράξης, είναι αναγκαίες για την προετοιμασία, την εκτέλεσή της ή/και την αποπληρωμή της και προβλέπονται στην απόφαση ένταξης,

5. Τα έξοδα παρακολούθησης και ελέγχου είναι επιλέξιμες δαπάνες εφ' όσον σχετίζονται με απαιτήσεις που η διαχειριστική αρχή θέτει στον δικαιούχο, οι οποίες είναι επιπρόσθετες των καθηκόντων του και προβλέπονται στον προϋπολογισμό που εγκρίνεται με την απόφαση ένταξης.

6. Τα έξοδα εγγυήσεων που παρέχονται από τράπεζες ή άλλους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, είναι επιλέξιμες δαπάνες εφόσον οι εγγυήσεις προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία ως απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση της πράξης.

7. Οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

Άρθρο 29

Έξοδα προετοιμασίας

1. Οι δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνονται οι δικαιούχοι για την προπαρασκευή των πράξεων είναι επιλέξιμες υπό την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο (Application Form) και συνακολουθώς στη Σύμβαση Χρηματοδότησης.

2. Η χρονική επιλεξιμότητα των δαπανών προπαρασκευής της πράξης περιορίζεται στα χρονικά όρια που προβλέπονται από τους όρους εφαρμογής του Προγράμματος INTERREG και την οικεία πρόσκληση υποβολής προτάσεων.

Άρθρο 30

Δαπάνες για τη διαχείριση και παρακολούθηση των πράξεων

1. Οι δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνονται οι δικαιούχοι για την διαχείριση και παρακολούθηση των πράξεων είναι επιλέξιμες υπό την προϋπόθεση ότι περιλαμβάνονται στη Σύμβαση Χρηματοδότησης.

2. Οι δαπάνες του δικαιούχου που αφορούν στη διοίκηση, οικονομική και διοικητική υποστήριξη δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα οριζόμενα τους όρους εφαρμογής του Προγράμματος INTERREG και την οικεία πρόσκληση υποβολής προτάσεων.

Άρθρο 31

Μη επιλέξιμες δαπάνες

1. Οι ακόλουθες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά από τα Ταμεία:

α) τόκοι χρέους, εκτός επιχορηγήσεων που δίνονται υπό τη μορφή επιδότησης επιτοκίου ή επιδότησης προμηθειών εγγύησης·

β) αγορά γης για ποσό που υπερβαίνει το 10 % των συνολικών επιλέξιμων δαπανών για την οικεία πράξη· για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο 15 %· για τα χρηματοδοτικά μέσα, τα εν λόγω ποσοστά εφαρμόζονται στη συνεισφορά προγράμματος που καταβάλλεται στον τελικό δικαιούχο ή, σε περίπτωση εγγυήσεων, στο ποσό του υποκείμενου δανείου·

2. Οι ειδικοί για κάθε Πρόγραμμα όροι που τίθενται στο πλαίσιο των αποφάσεων των Επιτροπών Παρακολούθησης μπορούν να προσδιορίζουν πρόσθετες δαπάνες οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά.

Άρθρο 32

Τεχνική Βοήθεια

1. Τα Ταμεία μπορούν να στηρίζουν δράσεις οι οποίες δύνανται να αφορούν προηγούμενες και επόμενες περιόδους προγραμματισμού και είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση και χρήση των εν λόγω Ταμείων, μεταξύ άλλων για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των εταίρων (περιφερειακές, τοπικές, αστικές και άλλες δημόσιες αρχές, οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, σχετικούς φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, όπως περιβαλλοντικούς εταίρους, μη κυβερνητικές οργανώσεις, και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων, ερευνητικοί οργανισμοί και πανεπιστήμια, ανάλογα με την περίπτωση), καθώς και για την παροχή χρηματοδότησης για τη διεξαγωγή λειτουργιών όπως, μεταξύ άλλων, προετοιμασία, κατάρτιση, διαχείριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση, προβολή και επικοινωνία.

2. Οι ενέργειες τεχνικής βοήθειας συνιστανται, ιδίως, στην προμήθεια αγαθών και τη λήψη υπηρεσιών, την κάλυψη λειτουργικών δαπανών και δαπανών αμοιβών προσωπικού, καθώς και κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην υλοποίηση των Προγραμμάτων.

3. Κάθε Ταμείο μπορεί να στηρίζει δράσεις τεχνικής βοήθειας οι οποίες είναι επιλέξιμες βάσει οποιουδήποτε άλλου Ταμείου.

4. Η συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δράσεις τεχνικής βοήθειας που χρηματοδοτούνται από τα Προγράμματα INTERREG, επιστρέφεται ως κατ' αποκοπή ποσό με εφαρμογή συγκεκριμένων ποσοστών επί των επιλέξιμων δαπανών που περιλαμβάνονται σε κάθε αίτηση πληρωμής, σύμφωνα με το στοιχείο ε) του άρθρου 51 του Κανονισμού. Ειδικοί κανόνες για την τεχνική βοήθεια για τα Προγράμματα INTERREG που ορίζονται στον Κανονισμό INTERREG συμπεριλαμβάνονται ή εξειδικεύονται σε εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας αναφορικά με την Τεχνική Βοήθεια καθώς και στα Εγχειρίδια Τεχνικής Βοήθειας που θα εγκριθούν από τις Επιτροπές Παρακολούθησης των προγραμμάτων.

Άρθρο 33

Τεκμηρίωση επιλέξιμων δαπανών
και διαθεσιμότητα εγγράφων

1. Για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τις μορφές τις προβλεπόμενες στα στοιχεία α) έως στ) της παρ. 1 του άρθρου 10, οι επιλέξιμες δαπάνες που περιλαμβάνονται σε αίτηση πληρωμής για τα Ταμεία τεκμηριώνονται από τα ακόλουθα έγγραφα που αποτελούν μέρος της διαδικασίας ελέγχου [Παράρτημα XIII του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/1060]:

i) για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τη μορφή που προβλέπεται στο στοιχείο α) της παρ. 1 του άρθρου 10, τα τιμολόγια (ή έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας) και απόδειξη της καταβολής των σχετικών ποσών από τον δικαιούχο, καθώς και λογιστικά αρχεία του δικαιούχου σε σχέση με τις δαπάνες που δηλώνονται στην Επιτροπή,

ii) για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τις μορφές που προβλέπονται στα στοιχεία β), γ) και δ) της παρ. 1 του άρθρου 10, και ανάλογα με την περίπτωση, έγγραφα που αιτιολογούν τη μέθοδο για τον καθορισμό των μοναδιαίων δαπανών, των κατ' αποκοπή ποσών και των ενιαίων συντελεστών, οι κατηγορίες δαπανών που αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό, έγγραφα που αποδεικνύουν τις δαπάνες που δηλώνονται στο πλαίσιο άλλων κατηγοριών, στις οποίες εφαρμόζεται ενιαίος συντελεστής, η ρητή συναίνεση από τη διαχειριστική αρχή για το σχέδιο προϋπολογισμού στη σύμβαση χρηματοδότησης, αποδεικτικά έγγραφα σχετικά με τις ακαθάριστες δαπάνες απασχόλησης και σχετικά με τον υπολογισμό της ωριαίας αμοιβής, όταν χρησιμοποιούνται απλουστευμένες επιλογές κόστους βάσει των υφισταμένων μεθόδων, αποδεικτικά έγγραφα που να επιβεβαιώνουν τη συμμόρφωση με παρόμοιους τύπους πράξεων, καθώς και με τα αποδεικτικά έγγραφα που απαιτούνται από την υφιστάμενη μέθοδο, εάν υπάρχουν.

iii) για τις επιχορηγήσεις που λαμβάνουν τη μορφή που προβλέπεται στο στοιχείο στ) της παρ. 1 του άρθρου 10, έγγραφα που αποδεικνύουν την εκπλήρωση των όρων ή την επίτευξη των αποτελεσμάτων σε κάθε στάδιο, εάν γίνεται σταδιακά, καθώς και πριν από την δήλωση των τελικών δαπανών στην Επιτροπή.

2. Με την επιφύλαξη των κανόνων που διέπουν τις κρατικές ενισχύσεις, η διαχειριστική αρχή διασφαλίζει ότι όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα, τα οποία σχετίζονται με μια πράξη που στηρίζεται από τα Ταμεία τηρούνται στο κατάλληλο επίπεδο για πενταετή περίοδο που αρχίζει από τις 31 Δεκεμβρίου του έτους κατά το οποίο πραγματοποιείται η τελευταία πληρωμή από τη διαχειριστική αρχή προς τον δικαιούχο.

Η χρονική περίοδος που αναφέρεται στο ανωτέρω εδάφιο διακόπτεται είτε στην περίπτωση δικαστικών διαδικασιών είτε κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής.

Άρθρο 34

Σύστημα διαχειριστικών
επαληθεύσεων δαπανών

1. Διαχειριστικές επαληθεύσεις διενεργούνται σε μια πράξη, ώστε να επαληθευτεί ότι τα συγχρηματοδοτού-

μενα προϊόντα και υπηρεσίες έχουν παραδοθεί και ότι η πράξη είναι σύμφωνη με το εφαρμοστέο δίκαιο, το Πρόγραμμα και τους όρους για τη στήριξη της πράξης. Επιπλέον, διενεργούνται προκειμένου να διασφαλιστεί ότι:

α) Όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων στη βάση πραγματικών δαπανών, το ποσό των δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι σε σχέση με τα έξοδα αυτά έχει καταβληθεί, και ότι οι δικαιούχοι τηρούν χωριστά λογιστικά αρχεία ή χρησιμοποιούν κατάλληλους λογιστικούς κωδικούς για όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με την πράξη,

β) όταν πρέπει να γίνει επιστροφή εξόδων στη βάση επιλογών απλοποιημένου κόστους, πληρούνται οι προϋποθέσεις για την επιστροφή των δαπανών στον δικαιούχο,

γ) όταν η χρηματοδότηση δεν συνδέεται με δαπάνες, έχουν εκπληρωθεί οι όροι για επιστροφή από την Επιτροπή ή έχουν επιτευχθεί τα αποτελέσματα.

2. Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις περιλαμβάνουν διοικητικές επαληθεύσεις των δηλώσεων δαπανών που υποβάλλουν οι δικαιούχοι, καθώς και επιτόπιες επαληθεύσεις των πράξεων, σύμφωνα με τις οποίες επαληθεύονται, πέραν των ανωτέρω, η πραγματοποίηση των δαπανών που δηλώνουν οι δικαιούχοι σύμφωνα προς τους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τα Προγραμματικά Έγγραφα του κάθε Προγράμματος INTERREG 2021-27 (Πρόσκληση, Οδηγός Υλοποίησης Προγράμματος/Πράξεων κ.λπ.), την εθνική νομοθεσία, τους όρους που ισχύουν για τη στήριξη της πράξης, την τήρηση από τους δικαιούχους χωριστού λογιστικού συστήματος ή την επαρκή λογιστική κωδικοποίηση και παρακολούθηση για όλες τις συναλλαγές που αφορούν μία πράξη, την τήρηση των κανόνων δημοσιότητας, καθώς και την υλοποίηση των πράξεων σύμφωνα με τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες.

3. Για τους Έλληνες δικαιούχους που συμμετέχουν σε πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG, στα οποία Διαχειριστική Αρχή είναι η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027, ως φορέας αρμόδιος για τις διαδικασίες των επαληθεύσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ορίζεται η Μονάδα Γ' της Ειδικής Υπηρεσίας Interreg 2021-2027. Η Μονάδα Γ' εκτελεί τις διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις του άρθρου 74 του Καν.2021/1060.

4. Για τους Έλληνες δικαιούχους που συμμετέχουν σε πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG, στα οποία η Διαχειριστική Αρχή βρίσκεται σε άλλο Κράτος Μέλος της ΕΕ, ως φορέας αρμόδιος για τη διεξαγωγή των επαληθεύσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ορίζεται η Μονάδα Δ' «Μονάδα Διαχειριστικών Επαληθεύσεων Προγραμμάτων INTERREG» της Ειδικής Υπηρεσίας «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων». Η Μονάδα Δ' δύναται να συνεπικουρείται στο έργο της από Ελεγκτική εταιρία στην οποία ανατίθενται σχετικό έργο με τις επαληθεύσεις δαπανών. Για την ανάθεση του σχετικού έργου σε Ελεγκτική εταιρία συνάπτεται δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας.

5. Οι ελεγκτές, αρμόδιοι για τις επαληθεύσεις δαπανών των εταίρων που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα ως ανωτέρω, έχουν την ευθύνη για τη διενέργεια διοικητικών και επιτόπιων επαληθεύσεων δαπανών. Οι διαχειριστικές επαληθεύσεις διενεργούνται σύμφωνα με τα εγκεκριμένα και σε ισχύ εγχειρίδια και οδηγούς υλοποίησης των εκάστοτε Προγραμμάτων.

6. Οι επαληθεύσεις δαπανών διενεργούνται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Κεφάλαιο VI για τις Αρχές, την Διαχείριση, τον Έλεγχο και τον Λογιστικό Έλεγχο των Προγραμμάτων INTERREG, άρθρα 45 επ., του Κανονισμού 2021/1059 καθώς και στον Τίτλο VI για την Διαχείριση και τον Έλεγχο, άρθρα 69 επ., του Κανονισμού 2021/1060.

Άρθρο 35

Χρηματορορή

1. Η ενωσιακή συνδρομή για πράξεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG α) (Interreg VI-A) Ελλάδα - Βουλγαρία, β) (Interreg VI-A) Ελλάδα-Ιταλία, γ) (Interreg VI-A) Ελλάδα-Κύπρος, δ) (Interreg VI-A) IPA III CBC Ελλάδα-Αλβανία, ε) (Interreg VI-A) IPA III CBC Ελλάδα - Βόρεια Μακεδονία, μεταφέρεται σε ξεχωριστό ανά Πρόγραμμα λογαριασμό της Τράπεζας της Ελλάδος που διαχειρίζεται το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Η μεταφορά της Ενωσιακής Συνδρομής στους δικαιούχους πραγματοποιείται κατόπιν εντολών του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους προς την Τράπεζα της Ελλάδος σε συνέχεια σχετικών εγγράφων της Ειδικής Υπηρεσίας «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων».

Σε ότι αφορά στη απόδοση της ενωσιακής συνδρομής των πιστοποιημένων δαπανών των Ελλήνων δικαιούχων των αντίστοιχων πράξεων αυτή πραγματοποιείται απευθείας στα έσοδα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από την Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» και ενημερώνεται η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 και ο επικεφαλής εταίρο της πράξης.

Η ενωσιακή συνδρομή που αντιστοιχεί στις πιστοποιημένες δαπάνες των υπολοίπων δικαιούχων των συνεργαζόμενων χωρών ανά Πρόγραμμα INTERREG, αποδίδεται από την Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» σε λογαριασμό του επικεφαλής εταίρου των αντίστοιχων πράξεων και ενημερώνει την Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027.

Τα στοιχεία που αφορούν στους τραπεζικούς λογαριασμούς των επικεφαλής εταίρων καταχωρούνται από αυτούς στο ΟΠΣ με συνημμένο επικυρωμένο Δελτίο Τραπεζικών Στοιχείων στο ΤΔΠ κάθε πράξης. Η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 έχει την ευθύνη για την ορθή καταχώρηση και την πληρότητα των στοιχείων αυτών στο ΟΠΣ καθώς και για την παρακολούθηση τυχόν αλλαγών.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατόπιν αιτήματος του Επικεφαλής Εταίρου και με την αποδοχή της Ειδικής Υπηρεσίας Interreg 2021-2027 η μεταφορά της Ενωσιακής Συνδρομής μπορεί να πραγματοποιηθεί απευθείας στο λογαριασμό του εταίρου.

Ο κάθε επικεφαλής εταίρος μεταφέρει την ενωσιακή συνδρομή σε όλους τους δικαιούχους, των χωρών συνεργασίας του οικείου Προγράμματος INTERREG, που συμμετέχουν στην πράξη, το αργότερο μέσα σε ένα μήνα από την πίστωση του λογαριασμού του και ενημερώνει άμεσα την Ειδικής Υπηρεσίας Interreg 2021-2027 και την Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» αποστέλλοντας αντίγραφο των τραπεζικών εγγράφων μεταφοράς των σχετικών ποσών.

Όλοι οι δικαιούχοι που συμμετέχουν στις πράξεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG υποχρεούνται να τηρούν ξεχωριστό άτοκο τραπεζικό λογαριασμό για τους σκοπούς των πράξεων είτε αυτός αφορά την διαχείριση της ενωσιακής συνδρομής είτε αφορά τη διαχείριση των πόρων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

2. Για κάθε Έλληνα δικαιούχο οι πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG α) (Interreg VI-A) Ελλάδα - Βουλγαρία, β) (Interreg VI-A) Ελλάδα-Ιταλία, γ) (Interreg VI-A) Ελλάδα-Κύπρος, δ) (Interreg VI-A) IPA III CBC Ελλάδα-Αλβανία, ε) (Interreg VI-A) IPA III CBC Ελλάδα - Βόρεια Μακεδονία, με την εξαίρεση των έργων Τεχνικής Βοήθειας, εγγράφονται σε διακριτές Συλλογικές Αποφάσεις ανά Πρόγραμμα Συνεργασίας (ΣΑΕΠ) της Περιφέρειας μέσα στα γεωγραφικά όρια της οποίας εδρεύει ο δικαιούχος. Στις περιπτώσεις όπου Δικαιούχος του έργου είναι Φορέας Κεντρικής Διοίκησης (Υπηρεσία Υπουργείου) ή εποπτεύεται από Υπουργείο, τότε εγγράφεται σε διακριτή ΣΑΕ αυτού του Υπουργείου. Τα έργα Τεχνικής Βοήθειας εγγράφονται σε Συλλογικές Αποφάσεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Η εγγραφή των πράξεων αυτών στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων γίνεται για κάθε Έλληνα δικαιούχο για το σύνολο του προϋπολογισμού που του αντιστοιχεί στο πλαίσιο της αντίστοιχης πράξης (εθνική και ενωσιακή συμμετοχή).

3. Η ένταξη πράξεων της παρ. 2 στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων με τα οικονομικά τους στοιχεία, η έγκριση της ετήσιας πίστωσης και η τροποποίηση αυτών γίνεται με μέριμνα της Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Για την ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων η υπογεγραμμένη Σύμβαση Χρηματοδότησης της πράξης αποτελεί αυτοδίκαια εισήγηση εγγραφής στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για κάθε Έλληνα δικαιούχο που συμμετέχει στην πράξη.

Η ένταξη στο ΠΔΕ νέων έργων των Προγραμμάτων Συνεργασίας θα γίνεται αυτοδίκαια με την καταχώριση της Σύμβασης Χρηματοδότησης στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ΕΣΠΑ (ΟΠΣ). Η τροποποίηση στοιχείων συνεχιζόμενων έργων (Π/Υ, τίτλος, δικαιούχος κ.τ.λ.) θα γίνεται αυτοδίκαια με την καταχώριση από την ΕΥ INTERREG 2021-2027 των απαραίτητων στοιχείων στο ΟΠΣ. Απαραίτητη προϋπόθεση για την ένταξη των έργων στο ΠΔΕ είναι η αυτόματη δημιουργία ηλεκτρονικής πρότασης στο e-ΠΔΕ, μέσω του ΟΠΣ, στο οποίο θα έχουν αναρτηθεί τα απαραίτητα δικαιολογητικά (σύμβαση χρηματοδότησης ή τροποποίηση

αυτής ή σύμφωνη γνώμη της ΕΥ INTERREG 2021-2027 στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται τροποποίηση της σύμβασης χρηματοδότησης).

Με την εγγραφή στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων εγγράφεται πίστωση για το έτος της ένταξης τουλάχιστον ίση με το 10% του προϋπολογισμού με τον οποίο συμμετέχει στην πράξη. Η χρηματοδότηση για τα επόμενα έτη γίνεται με την ετήσια εγγραφή πιστώσεων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και μετά από εισήγηση της Ειδικής Υπηρεσίας Interreg 2021-2027 προς το φορέα χρηματοδότησης.

Η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 καταχωρεί την σχετική εισήγηση με τα απαιτούμενα οικονομικά στοιχεία στο e-Π.Δ.Ε. και το σχετικό παραγόμενο έγγραφο υπογεγραμμένο από την Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 υποβάλλεται στον εκάστοτε φορέα χρηματοδότησης και κοινοποιείται στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων. Ο φορέας χρηματοδότησης συμπληρώνει τα στοιχεία που απαιτούνται εκ μέρους του για την εγγραφή των πιστώσεων στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων και υποβάλλει σχετική πρόταση εγγραφής πιστώσεων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

4. Για τη χρηματοδότηση των πράξεων των ανωτέρω Προγραμμάτων, κάθε Έλληνας δικαιούχος καταχωρεί στο ΟΠΣ αίτημα κατανομής προς την Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027. Η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 αξιολογεί το εύλογο του αιτήματος χρηματοδότησης που υποβάλλει ο δικαιούχος, σε συνεργασία με την αρμόδια Κοινή Γραμματεία, το προωθεί μέσω του ΟΠΣ στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων, και ακολουθείται η προβλεπόμενη διαδικασία του ΠΔΕ για τη διάθεση της σχετικής χρηματοδότησης από την Τράπεζα της Ελλάδος.

5. Για τις πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED), (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian, (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED, (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin, (Interreg VI-C) Interreg Europe, (Interreg VI-C) Interact, ESPON, URBACT, η εθνική συμμετοχή των Ελλήνων δικαιούχων που συμμετέχουν σε αυτές εγγράφεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, σε Συλλογική Απόφαση του φορέα χρηματοδότησης, ο οποίος και τους εποπτεύει.

Στην περίπτωση δικαιούχων μη εποπτευόμενων, η εθνική συμμετοχή τους, που αντιστοιχεί στις πράξεις των προαναφερόμενων Προγραμμάτων INTERREG, εγγράφεται στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων σε Συλλογική Απόφαση είτε του φορέα τους σκοπούς της πολιτικής του οποίου εξυπηρετεί ο δικαιούχος είτε, αν αντίστοιχος φορέας δεν υφίσταται, σε Συλλογική Απόφαση της Περιφέρειας στην οποία εδρεύει ο δικαιούχος.

Ειδικά για δικαιούχους ιδιωτικού δικαίου, που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα και οι οποίοι ασκούν εμπορική ή βιομηχανική δραστηριότητα (επιχειρήσεις) και δύναται να συμμετάσχουν στα ανωτέρω Προγράμματα INTERREG, η εθνική συμμετοχή τους, που αντιστοιχεί στις σχετικές πράξεις, θα καλύπτεται από ίδιους πόρους του

δικαιούχου και σε αυτή την περίπτωση δεν απαιτείται εγγραφή σε αντίστοιχη Συλλογική Απόφαση Ένταξης του ΠΔΕ. Για τη συμμετοχή επιχειρήσεων στα ανωτέρω Προγράμματα INTERREG θα διασφαλίζεται με μέριμνα της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής για το αντίστοιχο Πρόγραμμα INTERREG η τήρηση των κανόνων κρατικών ενισχύσεων.

Στις περιπτώσεις όπου ο Δικαιούχος του έργου είναι Φορέας Κεντρικής Διοίκησης (Υπουργείο, Γενική Γραμματεία Υπουργείου, Αποκεντρωμένη Διοίκηση), δύναται να ενταχθεί στο ΠΔΕ το σύνολο του προϋπολογισμού ενός έργου (εθνική και ενωσιακή συμμετοχή).

6. Για την εγγραφή του ποσού της εθνικής συμμετοχής που αντιστοιχεί σε κάθε Έλληνα δικαιούχο (εξαιρουμένων των επιχειρήσεων που ασκούν εμπορική ή βιομηχανική δραστηριότητα), που συμμετέχει στις πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED), (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian, (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED, (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin, (Interreg VI-C) Interreg Europe, (Interreg VI-C) Interact, ESPON, URBACT, στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων απαιτείται αίτημα του Έλληνα δικαιούχου προς την Υπηρεσία που έχει αρμοδιότητα Εθνικής Αρχής και εκπροσωπεί την Ελλάδα στο αντίστοιχο Πρόγραμμα INTERREG, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 9, για παροχή σύμφωνης γνώμης σχετικά, η οποία απευθύνεται προς τον αντίστοιχο φορέα χρηματοδότησης. Η σύμφωνη γνώμη της Υπηρεσίας που έχει αρμοδιότητα Εθνικής Αρχής στο εκάστοτε Πρόγραμμα INTERREG συνοδεύεται από την σχετική εισήγηση με τα απαιτούμενα οικονομικά στοιχεία στο e-Π.Δ.Ε. και το σχετικό παραγόμενο έγγραφο, υπογεγραμμένο από την Εθνική Αρχή, υποβάλλεται στον εκάστοτε φορέα χρηματοδότησης και κοινοποιείται στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων. Στη συνέχεια ο εκάστοτε φορέας χρηματοδότησης υποβάλλει πρόταση εγγραφής στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων των εν λόγω πράξεων.

7. Για τις πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG «(Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED), (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian, (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED, (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black Sea Basin, (Interreg VI-C) Interreg Europe, (Interreg VI-C) Interact, ESPON, URBACT, η εγγραφή της εθνικής συμμετοχής κάθε πράξης στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων προϋποθέτει α) την υπογραφή των απαιτούμενων συμβάσεων χρηματοδότησης με την Διαχειριστική Αρχή του κάθε Προγράμματος INTERREG, και β) την υπογραφή της συμφωνίας εταιρικής συνεργασίας μεταξύ των δικαιούχων. Η σύμβαση χρηματοδότησης, η συμφωνία εταιρικής συνεργασίας και το εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο συνοδεύουν την αίτηση του Έλληνα δικαιούχου προς την Υπηρεσία που έχει αρμοδιότητα Εθνικής Αρχής των αντίστοιχων Προγραμμάτων INTERREG για τη διατύπωση της σύμφωνης γνώμης της.

8. α) Για τις πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG (Interreg VI-B) Euro Mediterranean 2021-2027 (EURO MED), (Interreg VI-B) Adriatic-Ionian, (Interreg VI-B) Interreg NEXT MED, (Interreg VI-B) Interreg NEXT Black

Sea Basin, (Interreg VI-C) Interreg Europe, (Interreg VI-C) Interact, ESPON, URBACT και μόνο για φορείς του Δημόσιου, του Ευρύτερου Δημόσιου τομέα και για ΟΤΑ δύναται να προκαταβάλλεται ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό έως 75% του ποσού της εθνικής συμμετοχής που τους αναλογεί, βάσει του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των ενεργειών της πράξης που τους αντιστοιχούν. Η καταβολή του υπολοίπου ποσού της εθνικής χρηματοδότησης πραγματοποιείται σταδιακά με βάση την πρόοδο υλοποίησης της πράξης.

Για τις σχετικές κατανομές χρηματοδότησης κάθε Έλληνας δικαιούχος υποβάλλει αίτημα ηλεκτρονικό μέσω του eΠΔΕ και έντυπο προς το φορέα χρηματοδότησης με κοινοποίηση προς την Υπηρεσία που έχει αρμοδιότητα Εθνικής Αρχής σε κάθε Πρόγραμμα INTERREG. Η αντίστοιχη Υπηρεσία εκδίδει σύμφωνη γνώμη προς τον εκάστοτε φορέα χρηματοδότησης για τη διάθεση της χρηματοδότησης βάσει των αναγκών χρηματοδότησης της πράξης και της σχετικής τεκμηρίωσης αυτών από τον κάθε Έλληνα δικαιούχο.

β) Για φορείς του ιδιωτικού δικαίου (πλην των επιχειρήσεων που ασκούν εμπορική ή βιομηχανική δραστηριότητα και οι οποίες καλύπτουν από ιδίους πόρους την εθνική συμμετοχή), η καταβολή ποσών της εθνικής συμμετοχής πραγματοποιείται σύμφωνα με την προαναφερόμενη διαδικασία, σταδιακά, με βάση την πρόοδο υλοποίησης της πράξης και τις δαπάνες που έχουν καταβληθεί από τους δικαιούχους και επαληθευτεί από τους εξακριβωτές.

γ) Για τις περιπτώσεις όπου ο Δικαιούχος του έργου είναι Φορέας Κεντρικής Διοίκησης (Υπουργείο, Γενική Γραμματεία Υπουργείου) και το σύνολο του προϋπολογισμού του έργου (εθνική και ενωσιακή συμμετοχή) έχει ενταχθεί στο ΠΔΕ, δύναται να προκαταβάλλεται ποσό, που αντιστοιχεί σε ποσοστό 40% του προϋπολογισμού, βάσει του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης των ενεργειών της πράξης που τους αντιστοιχούν. Η καταβολή του υπολοίπου ποσού του προϋπολογισμού πραγματοποιείται σταδιακά με βάση την πρόοδο υλοποίησης της πράξης. Η ενωσιακή συμμετοχή καταβάλλεται είτε από τη Διαχειριστική Αρχή που εδρεύει σε άλλη χώρα είτε από τον επικεφαλής εταίρο του έργου σταδιακά και σύμφωνα με τους κανόνες του κάθε Προγράμματος INTERREG στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», η οποία και την επιστρέφει στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 36

Προχρηματοδότηση της Ενωσιακής συμμετοχής

1. Με την επιφύλαξη της διαθεσιμότητας πόρων στο Πρόγραμμα INTERREG είναι δυνατή η χορήγηση προχρηματοδότησης της ενωσιακής συμμετοχής σε δικαιούχους πράξεων των Προγραμμάτων INTERREG δυνάμει του άρθρου 51 Κανονισμού Interreg.

Για τη λήψη προχρηματοδότησης της ενωσιακής συμμετοχής ο Επικεφαλής Εταίρος δύναται να υποβάλει αίτημα στη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος INTERREG, η οποία στην περίπτωση που το αποδεχθεί (Σύμφωνη Γνώμη), το προωθεί στην Ειδική Υπηρεσία

«Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων». Το ύψος της αιτούμενης προχρηματοδότησης των ενταγμένων στο Πρόγραμμα INTERREG πράξεων δεν δύναται να υπερβαίνει το σύνολο της αρχικής και ετήσιας διαθέσιμης προχρηματοδότησης της συνεισφοράς των Ταμείων στο αντίστοιχο Πρόγραμμα INTERREG.

2. Εγγυητής για την επιστροφή της Ενωσιακής Συνδρομής στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις περιπτώσεις όπου αυτό προκύψει για συγκεκριμένο δικαιούχο, ορίζεται η ίδια η χώρα όπου εδρεύει ο δικαιούχος και ονοματίζεται ρητά το αρμόδιο Υπουργείο ή ο αρμόδιος Κρατικός Φορέας στο Μνημόνιο Συνεργασίας (MOU) που υπογράφεται μεταξύ των συνεργαζόμενων χωρών ή σε σχετικό έγγραφο που θα σταλεί στη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος INTERREG με μέριμνα της αρμόδιας για το Πρόγραμμα Εθνικής Αρχής της συνεργαζόμενης χώρας ή στην τριμερή Συμφωνία Χρηματοδότησης (Financing Agreement) που συνυπογράφεται από τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις προενταξιακές χώρες που συμμετέχουν στα Προγράμματα INTERREG που συγχρηματοδοτούνται από το IPA III. Αντίστοιχη μνεία θα πρέπει να γίνεται για την αντίστοιχη πράξη τόσο στη σύμβαση χρηματοδότησης που υπογράφει ο επικεφαλής εταίρος με τη Διαχειριστική Αρχή όσο και στην συμφωνία εταιρικής συνεργασίας που θα υπογράφεται μεταξύ των εταίρων κάθε πράξης. Τέλος, οι ειδικοί όροι και προϋποθέσεις χορήγησης προχρηματοδότησης σε δικαιούχους εγκατεστημένους εκτός Ελλάδος που συμμετέχουν στα Προγράμματα και οι λεπτομερείς όροι των δεσμεύσεων των Εγγυητών των χωρών αυτών για τη διασφάλιση της ανάληψης υποχρεώσεων κάλυψης τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, θα περιγράφονται στις ανωτέρω συμφωνίες.

Σε περίπτωση που προκύψει ποσό προς επιστροφή η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 κατόπιν ενημέρωσης από την Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» εκδίδει χρεωστικό σημείωμα προς τον επικεφαλής εταίρο, ο οποίος αναζητά άμεσα το σχετικό ποσό από τον δικαιούχο που έλαβε την προχρηματοδότηση. Αν το ποσό δεν επιστραφεί από τον δικαιούχο εντός 30 ημερών η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 αποστέλλει το χρεωστικό σημείωμα στον Εγγυητή (Υπουργείο ή ο Αρμόδιος Κρατικός Φορέας) που ορίζεται στα ανωτέρω.

3. Ειδικότεροι όροι για ορισμένα προγράμματα και προϋποθέσεις χορήγησης προχρηματοδότησης της συμμετοχής σε δικαιούχους εγκατεστημένους στις υπό ένταξη χώρες που συμμετέχουν στα Προγράμματα και οι απαιτούμενες δεσμεύσεις των εθνικών αρχών των χωρών αυτών προς τη Διαχειριστική Αρχή των Προγραμμάτων για τη διασφάλιση της ανάληψης υποχρεώσεων κάλυψης τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, θα περιγράφονται στην τριμερή Συμφωνία Χρηματοδότησης (Financing Agreement) που υπογράφεται για κάθε Πρόγραμμα INTERREG από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την υπό ένταξη χώρα και την Διαχειριστική Αρχή του οικείου Προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'
ΕΛΕΓΧΟΙ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ
ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

Άρθρο 37

Σκοπός και έκταση ελέγχου

1. Ο έλεγχος αφορά στη νομιμότητα των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων των Ελλήνων δικαιούχων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG και στην νομιμότητα των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, προμηθειών και έργων από δικαιούχους κατά τους κανόνες για τον στόχο της ευρωπαϊκής εδαφικής INTERREG (Interreg) σύμφωνα με τον Κανονισμό 2021/1059, συμπεριλαμβανομένων ρυθμίσεων για τον μηχανισμό προενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ) και τον μηχανισμό γειτονίας, ανάπτυξης και διεθνούς INTERREG (ΜΓΑΔΣ), και για τα οποία η ΔΑ εδρεύει στην Ελλάδα, προκειμένου να διασφαλιστεί η επιλεξιμότητα των δαπανών τους, σύμφωνα με το σχετικό νομικό πλαίσιο που διέπει τις διαδικασίες ανάθεσης και τη σύναψη των σχετικών συμβάσεων.

2. Ο έλεγχος αποσκοπεί να επιβεβαιώσει ότι οι διαδικασίες ανάθεσης και εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων και των συμβάσεων σύμφωνα με το ισχύον και εφαρμοζόμενο κατά περίπτωση εθνικό και ενωσιακό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων και ότι στις διαδικασίες αυτές τηρούνται οι αρχές των δημοσίων συμβάσεων, στην τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, απαγόρευσης των διακρίσεων, προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία, διαφάνειας, ελεύθερης κυκλοφορίας και του ανταγωνισμού καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

3. Ο έλεγχος δεν υποκαθιστά την ελεγκτική αρμοδιότητα άλλων δικαιοδοτικών οργάνων. Στην περίπτωση που η εξεταζόμενη δημόσια σύμβαση ελέγχεται από άλλο κατά νόμο αρμόδιο όργανο, όπως το Ελεγκτικό Συνέδριο ή την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, η Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027 λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ελέγχων των οργάνων αυτών, δύναται να μην επαναλαμβάνει τον έλεγχο νομιμότητας που διενήργησαν, και μέχρι την έκταση του ελέγχου αυτού. Δύναται ωστόσο να υπεισέρχονται σε έλεγχο στοιχεία που δεν εξετάστηκαν κατά την έκδοση των ελεγκτικών αποφάσεων των οργάνων αυτών, και ιδίως ως προς τις απαιτήσεις του ειδικού νομοθετικού, θεσμικού και διαχειριστικού πλαισίου που διέπει τις συγχρηματοδοτούμενες πράξεις των Προγραμμάτων INTERREG.

4. Ο έλεγχος κατά τις διατάξεις της παρούσας, δεν υποκαθιστά τις ουσιαστικές ή τεχνικές κρίσεις που εξέφεραν τα μονομελή ή συλλογικά όργανα της Αναθέτουσας Αρχής, στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίας σύμβασης που ελέγχεται. Ωστόσο γίνεται έλεγχος ότι οι ουσιαστικές ή τεχνικές κρίσεις που ενσωματώνονται σε αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων της Αναθέτουσας Αρχής ή σε πρακτικά των οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων φέρουν επαρκή αιτιολογία, όπου χρειάζεται.

5. Διοικητικές ή ιδιωτικές διαφορές που ανέκυψαν λόγω ή με αφορμή την διαδικασία σύναψης ή εκτέλεσης δημόσιας συγχρηματοδοτούμενης σύμβασης δεν διέπονται από την παρούσα απόφαση και δεν εξετάζονται στο παρόν ελεγκτικό πλαίσιο.

Άρθρο 38

Αντικείμενο

1. Ο έλεγχος αφορά στο τεύχος διακήρυξης διαγωνισμού, στο κείμενο της αρχικής σύμβασης, καθώς και στο κείμενο των τροποποιήσεων της σύμβασης, υπό τις προϋποθέσεις της παρούσας.

2. Ο έλεγχος διενεργείται στο τεύχος διακήρυξης του διαγωνισμού για διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών και αφορά στις ακόλουθες διαδικασίες του Βιβλίου Ι καθώς και τις αντίστοιχες του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016:

α) Ανοιχτές ή κλειστές διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 του ν. 4412/2016 αντίστοιχα.

β) Συμπράξεις καινοτομίας του άρθρου 31 του ν. 4412/2016.

γ) Ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση ή ανταγωνιστικός διάλογος των άρθρων 29 και 30 αντίστοιχα.

δ) Δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 39 του ν. 4412/2016.

ε) Διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 στην περίπτωση διενέργειας της διαδικασίας με χρήση τεύχους διακήρυξης διαγωνισμού.

Διαφορετικά, ήτοι σε περίπτωση που η διαδικασία δεν διενεργηθεί βάσει τεύχους διακήρυξης, ο έλεγχος διενεργείται επί της αρχής και αφορά στη νομιμότητα επιλογής της συγκεκριμένης διαδικασίας ανάθεσης.

3. Ο έλεγχος διενεργείται στο κείμενο της σύμβασης, ενώ αφορά και στο σύνολο της έως τη στιγμή εκείνη ακολουθούμενης διαδικασίας για τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών και αφορά:

α) στο σύνολο των διαδικασιών που περιγράφονται στις περ. α) έως ε) της παρ. 2, καθώς και

β) στις δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 12 του ν. 4412/2022 (συμβάσεις μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα),

γ) στις δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 118 και 118Α του ν. 4412/2022.

4. Ο έλεγχος διενεργείται στο κείμενο τροποποίησης σύμβασης που έχει υπογραφεί κατά τις διαδικασίες των περ. α) έως ε) της παρ. 2 και της περ. β) της παρ. 3 και στο σύνολο της έως τη στιγμή εκείνη ακολουθούμενης διαδικασίας.

5. Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου με φυσικά πρόσωπα δεν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 39

Όργανα Ελέγχου

1. Ο έλεγχος διενεργείται από τη Διαχειριστική Αρχή.

2. Σε περίπτωση που στέλεχος έχει επιφορτιστεί με καθήκοντα της παρούσας και συντρέχει στο πρόσωπό του

λόγος σύγκρουσης συμφερόντων, γνωστοποιεί αμελλητί γραπτώς και αναλυτικά στον αμέσως ιεραρχικά ανώτερο του τους λόγους που δημιουργούν, κατά τη γνώμη του, κώλυμα στην άσκηση των καθηκόντων του και στην περίπτωση που οι λόγοι γίνουν αρμοδίως αποδεκτοί, οφείλει να απόσχει από τα συγκεκριμένα καθήκοντα.

Άρθρο 40

Χρόνος διενέργειας ελέγχου - Όρια

1. Για συμβάσεις προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ογδόντα χιλιάδων (80.000 €) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ και για συμβάσεις έργων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000 €) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, ο έλεγχος της διακήρυξης, της αρχικής σύμβασης και του κειμένου της τροποποίησης της σύμβασης του άρθρου 38 παρ. 1 λαμβάνει χώρα προληπτικά, πριν την έγκριση από τα αρμόδια όργανα του δικαιούχου του κειμένου της διακήρυξης, της σύμβασης ή της τροποποίησης

Στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου της περ. ε της παρ. 2 του άρθρου 38, ο επί της αρχής έλεγχος διενεργείται, προληπτικά πριν την έγκριση προσφυγής στη διαδικασία αυτή από τα αρμόδια όργανα του δικαιούχου, για συμβάσεις προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ογδόντα χιλιάδων (80.000 €) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ και για συμβάσεις έργων με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000 €) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ

2. Για συμβάσεις προμηθειών, μελετών και υπηρεσιών με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των ογδόντα χιλιάδων (80.000 €) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ και για συμβάσεις έργων με εκτιμώμενη αξία ίση ή κατώτερη των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000 €) ευρώ, χωρίς ΦΠΑ, ο έλεγχος της διακήρυξης, της αρχικής σύμβασης και του κειμένου της τροποποίησης της σύμβασης του άρθρου 38 παρ. 1 λαμβάνει χώρα προληπτικά, βάσει μεθόδου δειγματοληψίας και επιλογής δείγματος, που θα εκδοθεί από την Διαχειριστική Αρχή.

3. Για διαδικασίες τροποποίησης των ανωτέρω συμβάσεων, για τις συμβάσεις που έχουν ελεγχθεί κατά την παρ. 1 και 2, ο έλεγχος διενεργείται πριν την έκδοση των αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων των Αναθετουσών Αρχών/Δικαιούχων για τη σύναψη των συμβάσεων αυτών.

4. Οι δημόσιες συμβάσεις του άρθρου 12 του ν. 4412/2016 (συμβάσεις μεταξύ φορέων του δημοσίου τομέα) ελέγχονται σε κάθε περίπτωση και ανεξαρτήτως προϋπολογισμού τους πριν την έγκριση σύναψής τους από τα αρμόδια όργανα των συμβαλλόμενων φορέων.

5. Ο έλεγχος διενεργείται κατά την αξιολόγηση του αιτήματος χρηματοδότησης της πράξης, για διαδικασίες ανάθεσης και συναφθείσες δημόσιες συμβάσεις έργων προμηθειών και υπηρεσιών των οποίων έχει ήδη δημοσιευθεί η διακήρυξη ή και έχει υπογραφεί η σύμβαση.

6. Σε περίπτωση συστηματικής μη υποβολής αιτήματος από τον δικαιούχο κατά τα ανωτέρω, ή σε περίπτωση που συστηματικά το κείμενο που τελικώς εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα του δικαιούχου διαφέρει από το εγκεκριμένο, καθώς και στις περιπτώσεις υπόπαρ. 2β)

του παρόντος, η ΔΑ, δύναται να εξετάσει την περίπτωση αποχώρησης του δικαιούχου από το εταιρικό σχήμα και την ανάλογη τροποποίηση της σύμβασης χρηματοδότησης πέραν τυχόν δημοσιονομικής διόρθωσης που τυχόν προκύψει από τον επί της ουσίας έλεγχο που οφείλει να λάβει χώρα σε κάθε περίπτωση.

Άρθρο 41

Διαδικασίες και προθεσμίες ελέγχου

1. Οι διαδικασίες ελέγχου της παρούσας διενεργούνται μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ), όπου αποτυπώνονται ηλεκτρονικά τα επιμέρους στάδια και οι σχετικές προθεσμίες, ή επικουρικά με ηλεκτρονική επικοινωνία με τον δικαιούχο και έκδοση έγγραφης σύμφωνης γνώμης από την ΕΥ εκτός ΟΠΣ, εφόσον αυτό δεν είναι ακόμη λειτουργικά έτοιμο, για τις περιπτώσεις υποχρεωτικού προληπτικού ελέγχου ή ελέγχου βάσει δειγματοληψίας.

Στις λοιπές περιπτώσεις κατασταλτικού ελέγχου στο πλαίσιο των διαχειριστικών επαληθεύσεων δεν απαιτείται η έκδοση σχετικού εγγράφου και οι σχετικές διορθώσεις/παρατυπίες αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο των ΣΔΕ των προγραμμάτων κατά τη διοικητική επαλήθευση των δαπανών.

2. Ο Δικαιούχος, στις ανωτέρω περιπτώσεις προληπτικού ελέγχου, υποβάλλει στη ΔΑ μέσω του ΟΠΣ, αίτημα για έλεγχο συνοδευόμενο με τα απαραίτητα έγγραφα, όπως αυτά καταγράφονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των προγραμμάτων INTERREG.

3. Σε όλες τις περιπτώσεις προληπτικού ελέγχου η ΔΑ διατυπώνει γνώμη, θετική ή αρνητική, επί της διαδικασίας ανάθεσης και του σχεδίου σύμβασης ή της σύμβασης ή της τροποποίησης εντός αποκλειστικής προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του αιτήματος.

4. Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί από τη ΔΑ ότι το υποβληθέν αίτημα δεν συνοδεύεται από το σύνολο των απαραίτητων εγγράφων, η ΔΑ ενημερώνει άμεσα τον δικαιούχο μέσω του ΟΠΣ ή, επικουρικά, με ηλεκτρονική επικοινωνία με τον δικαιούχο, για την υποχρέωση υποβολής των συμπληρωματικών στοιχείων εντός επτά (7) εργάσιμων ημερών. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την αποστολή από αυτόν των συμπληρωματικών στοιχείων δεν προσμετράται/συνυπολογίζεται στην προθεσμία των είκοσι (20) εργάσιμων ημερών ημερών που έχει η ΔΑ στη διάθεσή της για να εκφράσει γνώμη.

5. Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων, ή εκπρόθεσμη υποβολή τους ή ελλιπής συμπλήρωση αυτών επιφέρει υποχρεωτικά την έκδοση από τη ΔΑ αρνητικής γνώμης. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας είκοσι (20) εργάσιμων ημερών για τη ΔΑ.

6. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου, εάν η ΔΑ διαπιστώσει ότι το σχέδιο της διακήρυξης, της αρχικής σύμβασης ή τροποποιητικής σύμβασης χρειάζεται βελτιωτικές ή υποχρεωτικές αλλαγές, ειδοποιεί άμε-

σα τον δικαιούχο μέσω του ΟΠΣ, ή, επικουρικά, με ηλεκτρονική επικοινωνία με τον δικαιούχο, για τα ζητήματα που έχουν ανακύψει και επιστρέφει σε αυτόν το σχετικό φάκελο. Ο δικαιούχος οφείλει να υιοθετήσει τις υποχρεωτικές αλλαγές και να υποβάλει εκ νέου το φάκελο εντός επτά (7) εργάσιμων ημερών. Το χρονικό διάστημα από την ενημέρωση του δικαιούχου μέχρι την επανυποβολή από αυτόν του φακέλου δεν συνυπολογίζεται στην προθεσμία των είκοσι (20) εργάσιμων ημερών που έχει η ΔΑ στη διάθεσή της, για να εκφράσει γνώμη.

7. Ελλιπής υιοθέτηση των υποχρεωτικών αλλαγών, άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας επανυποβολής του φακέλου ή εκπρόθεσμη υποβολή του, επιφέρει υποχρεωτικά την έκδοση από τη ΔΑ αρνητικής γνώμης. Στην περίπτωση αυτή ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής νέου αιτήματος, το οποίο συνεπάγεται την έναρξη νέας προθεσμίας τριάντα (30) εργάσιμων ημερών για τη ΔΑ.

8. Οι αποφάσεις επί των ελέγχων κοινοποιούνται αμελλητί στους δικαιούχους μέσω του ΟΠΣ, ή με ηλεκτρονική επικοινωνία.

Άρθρο 42

Αποτελέσματα ελέγχου

1. Για τις περιπτώσεις των διαδικασιών ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων που ελέγχονται προληπτικά υποχρεωτικά, σύμφωνα με τα προηγούμενα, η θετική γνώμη της ΔΑ αποτελεί όρο για τη χρηματοδότηση της πράξης και αναφέρεται ρητά στην οικεία απόφαση διακήρυξης, στην απόφαση ανάθεσης και στα συμβατικά κείμενα.

2. Στην περίπτωση αρνητικής γνώμης ο δικαιούχος ενημερώνεται από τη ΔΑ για τους λόγους απόρριψης, καθώς και για τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβεί για την έκδοση θετικής γνώμης, εφόσον αυτό είναι εφικτό.

3. Στις περιπτώσεις που κατά τη διαδικασία του ελέγχου εντοπιστεί παρατυπία, στη διατύπωση γνώμης ή/σε άλλα τυχόν έγγραφα που θα προσδιορίζονται στις σχετικές διαδικασίες του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, ορίζονται τα προτεινόμενα διορθωτικά μέτρα ή/και το ποσοστό της κατ' αποκοπή διόρθωσης ή αναλογικής διόρθωσης εφόσον είναι εφικτός ο προσδιορισμός της δημοσιονομικής ζημίας, που επιβάλλεται από την ΔΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά οριζόμενα στην απόφαση της Επιτροπής C(2019) 3452/14-05-2019 και την κοινή υπουργική απόφαση Δημοσιονομικών Διορθώσεων που προβλέπεται στην παρ. 18 του άρθρου 63 του ν. 4914/2022.

4. Σε περίπτωση όπου δεν έχει προηγηθεί προληπτικός έλεγχος σύμβασης ή/και τροποποίησης, ο σχετικός έλεγχος πραγματοποιείται από την αρμόδια Μονάδα Διαχειριστικών Επαληθεύσεων είτε στα πλαίσια της διαδικασίας εξέτασης των Δελτίων Δήλωσης Δαπανών της Πράξης, είτε κατά την Επιτόπια Επαλήθευση αυτής. Τυχόν παρατυπίες που εντοπίζονται αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ως άνω παράγραφο 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Άρθρο 43

Υποβολή ένστασης κατά τη διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης πράξεων - Επιτροπή Ενστάσεων

1. Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης προτάσεων, στο πλαίσιο πρόσκλησης για την ένταξη πράξεων σε κάθε ένα από τα πέντε (5) Προγράμματα INTERREG που τελούν υπό την ευθύνη διαχείρισης της Ειδικής Υπηρεσίας INTERREG 2021-2027, όπως αυτά προσδιορίζονται στις περ. α) έως ε) της παρ. 4 του άρθρου 3 ν. 4914/2022, δύνανται να υποβάλουν ένσταση κατά της απόφασης της οικείας Επιτροπής Παρακολούθησης σχετικά με την επιλογή των πράξεων προς χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα INTERREG (ενδικοφανής προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999).

2. Η ένσταση ασκείται από τον δυνητικό επικεφαλής δικαιούχο ή το νομίμως εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο.

Άρθρο 44

Προθεσμία και τρόπος άσκησης ένστασης

1. Οι ενστάσεις υποβάλλονται εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ/ΟΠΣΚΕ ή άλλο κατάλληλο μέσο), το οποίο καθιστά εφικτό τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας κατάθεσής της προς την Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027, εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) εργάσιμων ημερών από την επομένη της κοινοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και της σχετικής απόφασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του οικείου Προγράμματος INTERREG. Στο πλαίσιο αυτό και για την ερμηνεία ζητημάτων σχετικών με την προθεσμία τυχάνει εφαρμογής το άρθρο 60 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

2. Η ένσταση ασκείται ενώπιον της Διαχειριστικής Αρχής/Επιτροπής Ενστάσεων και απευθύνεται προς το όργανο που εξέδωσε την εκάστοτε προσβαλλόμενη απόφαση.

Άρθρο 45

Περιεχόμενο ένστασης -
Συμπληρωματικά στοιχεία

1. Η ένσταση αναφέρει απαραίτητως την πράξη που αφορά και την απόφαση κατά της οποίας στρέφεται και περιέχει τους ειδικότερους λόγους για τους οποίους η εν λόγω απόφαση οφείλει κατά τη γνώμη του ενιστάμενου να αναμορφωθεί, είτε λόγω έλλειψης νομιμότητας της απόφασης είτε για λόγους ουσίας

2. Επίσης, περιλαμβάνει όλα τα δικαιολογητικά και λοιπά υποστηρικτικά έγγραφα που τεκμηριώνουν το σχετικό αίτημα.

3. Εάν απαιτούνται περισσότερες πληροφορίες ή διευκρινίσεις για την εξέταση της ένστασης, ζητούνται από την αρμόδια Υπηρεσία ή επιτροπή η οποία έχει την ευ-

θύνη εισήγησης στο αρμόδιο όργανο για την αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης και προσκομίζονται εντός της τασσόμενης κάθε φορά προθεσμίας. Μέχρι την προσκόμισή τους αναστέλλεται η προθεσμία απάντησής της.

Άρθρο 46

Επιτροπή Ενστάσεων - εξέταση ενστάσεων

1. Σε κάθε ένα από τα προαναφερόμενα Προγράμματα INTERREG συγκροτείται με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ και Ταμείου Συνοχής, μία Επιτροπή Ενστάσεων, μετά από εισήγηση της Ειδικής Υπηρεσίας Interreg 2021-2027.

2. Η Επιτροπή Ενστάσεων έχει ως αποκλειστικό αντικείμενο την εξέταση ενστάσεων ως προς την νομιμότητα των πράξεων και των αποφάσεων κατά των οποίων στρέφονται όσο και ως προς τους λόγους ουσίας που προβάλλονται με την ένσταση. Προβαίνει στην αξιολόγηση των αιτιάσεων των σχετικών υποβληθεισών ενστάσεων και παραπόνων των δυνητικών επικεφαλής δικαιούχων. Η Επιτροπή Ενστάσεων αφού κρίνει όλα τα πραγματικά και νομικά περιστατικά των ενστάσεων εκδίδει την εισήγησή της εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) εργασίμων ημερών από την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ενστάσεων, την οποία υποβάλει στην Διαχειριστική Αρχή ή άλλο αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο κάθε Πρόγραμμα INTERREG.

2. Λόγο απόρριψης της ένστασης δύναται να αποτελεί και η εξάντληση της δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης ή του Προγράμματος

3. Αρμόδιο όργανο για την αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης είναι η Επιτροπή Παρακολούθησης κάθε προγράμματος.

4. Στο πλαίσιο αυτό τυγχάνουν εφαρμογής τα άρθρα 7, 13 και 14 του ν. 2690/1999 (Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας) και άλλες διατάξεις.

Άρθρο 47

Κοινοποίηση απόφασης

1. Η Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027 κοινοποιεί αμελλητί στους δυνητικούς επικεφαλής δικαιούχους την απόφαση του αρμόδιου οργάνου επί των υποβληθεισών ενστάσεων, εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιαδήποτε άλλο μέσο το οποίο καθιστά εφικτό τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας κοινοποίησής τους (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ/ΟΠΣΚΕ ή άλλο κατάλληλο μέσο).

2. Σε περίπτωση αποδοχής των ενστάσεων τους ενημερώνει για τη διαδικασία επαναξιολόγησης των προτάσεων τους ενώ, σε περίπτωση απόρριψης των ενστάσεων, τους ενημερώνει για τα νόμιμα δικαιώματα τους ενώπιον των Ελληνικών Διοικητικών Δικαστηρίων, στη δικαιοδοσία των οποίων υπάγονται, σύμφωνα με το Ελληνικό διοικητικό δίκαιο, καθώς η έδρα της Διαχειριστικής Αρχής των οικείων Προγραμμάτων INTERREG βρίσκεται στην Ελλάδα.

Άρθρο 48

Τελικές Διατάξεις

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της. Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 17 Μαΐου 2023

Ο Υφυπουργός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

